

UCHWAŁA NR XXXIX/295/21
RADY POWIATU OPOCZYŃSKIEGO

z dnia 28 października 2021 r.

w sprawie przyjęcia “Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2028”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920 z późn. zm.) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) Rada Powiatu Opoczyńskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Opoczyńskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

W oryginale podpisał:

**Przewodniczący
Rady Powiatu Opoczyńskiego
Józef Róg**

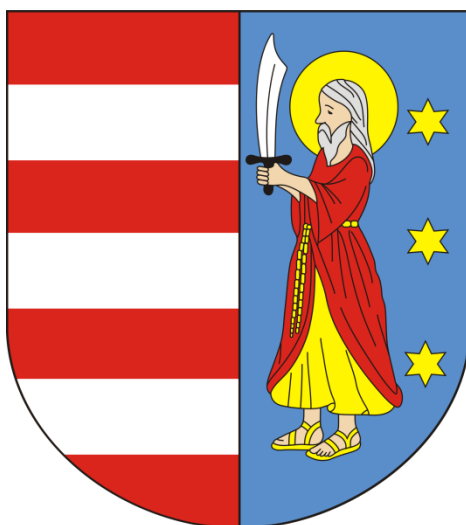
Załącznik do Uchwały Nr XXXIX/295/21
Rady Powiatu w Opocznie
z dnia 28 października 2021 r.

Strategia

Rozwiązywania Problemów Społecznych

Powiatu Opoczyńskiego

Na lata 2021-2028

Opoczno 2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
I. PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII	5
1.1 Uwarunkowania prawno-systemowe	5
1.2 Zgodność celów strategii z innymi dokumentami strategicznymi	6
1.3 Metodyka prac nad Strategią	9

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

II. DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU OPOCZYŃSKIEGO.....	12
2.1 Ogólna charakterystyka powiatu opoczyńskiego - położenie, powierzchnia, podział administracyjny powiatu.....	12
2.2. Sytuacja demograficzna	15
2.3 Diagnoza rynku pracy.....	17
2.4 Ochrona zdrowia.....	19
2.5 Edukacja – infrastruktura oświatowa.....	21
2.6 Sport i rekreacja.....	24
2.7 Kultura.....	27
2.8 Pomoc społeczna w gminach i powiecie.....	35
2.9 Piecza zastępcza.....	42
2.10 Instytucjonalna piecza zastępcza	48
2.11 Sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych.....	52
2.12 Bezpieczeństwo publiczne.....	58
2.13 Organizacje pozarządowe	60
2.14 Problemy społeczne w opinii środowiska lokalnego	62
2.15 Analiza SWOT	65

CZĘŚĆ PROGRAMOWA. CELE STRATEGII I KIERUNKI DZIAŁAŃ

III. PROJEKTOWANE CELE I DZIAŁANIA	69
3.1 Wizja i misja	69
3.2 Cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań	70

3.3 Prognoza zmian	77
3.4 Źródła finansowe	77
3.5 Wdrożenie strategii, monitorowanie jej realizacji, ewaluacja	78
IV. UWAGI KOŃCOWE	78
V. SPIS TABEL I WYKRESÓW	79

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2021-2028 jest wieloletnim dokumentem programowym, który podejmuje względnie trwałe zmiany (poprawy), rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są jako negatywnie. Rolą władz samorządowych jest wspieranie aktywności mieszkańców w rozwiązywaniu właśnie tych problemów społecznych przy wykorzystaniu potencjału instytucji i organizacji oraz zawieranie partnerstw na rzecz szeroko rozumianego rozwoju i poprawy życia mieszkańców danego obszaru. Obowiązująca dotąd Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie opoczyńskim została opracowana w 2006 roku, wytyczając kierunki działań do końca 2020 roku. W Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2028 zaplanowano kontynuację podjętych przedsięwzięć do roku 2020 oraz zaktualizowano jej cele tak, aby odpowiadały bieżącym problemom mieszkańców powiatu opoczyńskiego.

Niniejszy dokument składa się z czterech rozdziałów. Rozdział pierwszy zawiera omówienie uwarunkowań prawnych oraz procedur tworzenia tego typu opracowań. Rozdziały kolejne podzielone zostały na dwie części. W części diagnostyczno-analitycznej przedstawiono gruntowną diagnozę społeczną powiatu opoczyńskiego, przygotowaną w oparciu o analizę danych zastanych (*metoda desk research*). Istotnym elementem prac nad dokumentem były także eksperckie konsultacje, do udziału w których zaproszono chętnych mieszkańców powiatu opoczyńskiego. Ze względu na obowiązujące w trakcie prac nad dokumentem obostrzenia, wynikające z trwającej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, zaplanowane wcześniej spotkania przybrały postać zdalnego opiniowania projektu. Przeprowadzone analizy dały podstawę do wyodrębnienia głównych obszarów zjawisk problemowych, występujących na terenie powiatu. Zgodnie z założeniami planowania strategicznego, podsumowaniem tej części Strategii jest analiza SWOT, obejmująca wytyczone obszary zjawisk. Drugą część dokumentu stanowi część programowa, w której zaprezentowano cele strategiczne i operacyjne, przyporządkowano im określone kierunki działań, wskazano możliwe sposoby (i wskaźniki) ich realizacji oraz określono podmioty odpowiedzialne za ich inicjowanie oraz współuczestniczące w tych działaniach. Opracowanie kończy krótkie podsumowanie oraz wykaz źródeł wykorzystanych w trakcie prac nad dokumentem. Ewaluacja strategii będzie przeprowadzana corocznie. Strategia ma charakter dynamiczny i podlega zmianom, które są odzwierciedleniem wniosków pojawiających się w wyniku przeprowadzanej ewaluacji a także uwarunkowaniach prawnych.

Na jej podstawie mogą pojawiać się nowe, ważne zadania przyjmowane w programach i planach. Zakłada się, że realizacja strategii poprawi poziom świadczonych usług społecznych, a tym samym podniesie jakość życia mieszkańców powiatu.

Ilekcroć w niniejszym dokumencie jest mowa o:

- 1) Strategii – należy przez to rozumieć Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Opoczyńskiego na lata 2021-2028.
- 2) Ustawie – należy przez to rozumieć Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r. poz.821 z późn. zm.).
- 3) Staroście – należy przez to rozumieć Starostę Powiatu Opoczyńskiego.
- 4) PCPR – należy przez to rozumieć Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powiatu Opoczyńskiego na lata 2021 – 2028 została przyjęta Uchwałą Rady Powiatu nr ..... z dnia .....

I. PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII

1.1 Uwarunkowania prawno-systemowe

Obowiązek opracowania powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art.19 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2020 r. poz. 1876) w którym w ramach zadań własnych powiatu przewiduje opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Zgodnie z art.16 b ust.2 ww. Ustawy, strategia zawiera w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społecznej;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie,
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,

d) wskaźników realizacji działań.

Na treść i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ również inne akty prawne. Należą do nich m.in.:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
2. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
9. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
10. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
11. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
12. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
13. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
14. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
15. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
16. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

1.2 Zgodność celów strategii z innymi dokumentami strategicznymi

---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Opoczyńskim na lata 2021-2028 jest spójna z następującymi dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej, przygotowanych na poziomie europejskim, wojewódzkim i powiatu opoczyńskiego.

Dokumenty strategiczne Unii Europejskiej:

1. „Europa 2020”- Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

„Europa 2020” stanowi kontynuację Strategii Lizbońskiej z lat 2000-2010. Celem strategii „Europa 2020” jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie:

- inteligentny – dzięki bardziej efektywnym inwestycjom w edukację, badania naukowe i innowacje;
- zrównoważony – dzięki zdecydowanemu przesunięciu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej;
- sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa. Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie zatrudnienia, innowacyjności, edukacji, walki z ubóstwem oraz w zakresie klimatu i energii.

Podstawowymi instrumentami do realizacji celów strategicznych i priorytetów ww. strategii przygotowano projekty, z których kluczowymi dla polityki społecznej są:

- „Mobilna Młodzież”;
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- „Europejski program walki z ubóstwem”

2. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) został zatwierdzony przez Komisję Europejską 17 grudnia 2014 r. PO WER jest programem, który z jednej strony odpowiada na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, z drugiej zaś oferuje wsparcie bezpośrednie w obszarach, których wsparcie z poziomu krajowego jest uzasadnione obiektywnymi przesłankami. W programie, oprócz środków EFS dostępne będą także środki „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Ponadto w PO WER wspierane są innowacje społeczne, projekty mobilności międzynarodowej i współpraca ponadnarodowa, a także wsparcie szkolnictwa wyższego. Wsparcie programu jest komplementarne do działań realizowanych na poziomie regionalnym. Priorytety PO WER to :

1. Osoby młode na rynku pracy.
2. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji.
3. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju.
4. Wsparcie dla obszaru zdrowia.
5. Pomoc techniczna.

Dokumenty strategiczne Województwa:

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest odpowiedzią władz regionu na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania. Przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której oczekiwanym efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

2. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030

Strategia stanowi końcowy efekt prac prowadzonych w ramach projektu Przeprowadzenie badania sytuacji technologicznej Województwa Łódzkiego wraz z przygotowaniem 5 raportów tematycznych oraz opracowanie Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”. Głównym jej celem jest analiza potencjału innowacyjnego województwa łódzkiego oraz wskazanie strategicznych kierunków rozwoju regionu, a tym samym wytyczenie ścieżki, która pozwoli osiągnąć w założonym horyzoncie czasu, tj. do roku 2030 silną pozycję województwa łódzkiego.

Dokumenty strategiczne Powiatu:

1. Program p.n. „Strategia Rozwoju Powiatu Opoczyńskiego do 2030r.”

Strategia rozwoju Powiatu Opoczyńskiego określa cele i kierunki rozwoju powiatu w przyszłości, zapewniające optymalne zaspokojenie zbiorowych potrzeb subregionalnej społeczności.

2. Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026.

Celem Powiatowego Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych jest zapewnienie i popieranie skutecznych działań w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacja zadań zmierzających do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

3. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opoczyńskim na lata 2017-2021.

Powyższy Program ma na celu wytyczenie kierunków działań w obszarze przeciwdziałania problemowi przemocy w rodzinie na terenie powiatu opoczyńskiego, poprzez podejmowanie działań diagnozujących, informacyjnych, edukacyjnych, interwencyjnych, wspierająco-terapeutycznych, korekcyjno-edukacyjnych.

4. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy zastępczej w Powiecie Opoczyńskim na lata 2021-2023.

Celem Programu jest rozbudowanie i wspieranie istniejącego systemu pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej, zapewniającej każdemu dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców, stabilne i bezpieczne środowisko wychowawcze. Działania określone w Programie są kontynuacją podejmowanych działań w obszarze wsparcia dziecka i rodziny w powiecie opoczyńskim.

1.3 Metodyka prac nad Strategią

Prace nad niniejszą Strategią prowadzone były metodą partycypacji społecznej. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji. Uzewewnętrznieniem wspomnianej metody są niżej określone etapy powstawania Strategii powiatu. W procesie diagnozowania, a zwłaszcza wdrażania Strategii ważną rolę przypisać należy „trzeciemu sektorowi”. Organizacje pozarządowe działające statutowo w obszarze pomocy społecznej - jako przedstawiciele społeczności lokalnej. W celu włączenia partnerów lokalnych w tworzenie Strategii przeprowadzono konsultacje w zakresie diagnozowania problemów oraz określenia potrzeb i celów z:

- przedstawicielami samorządu terytorialnego
- przedstawicielami organizacji pozarządowych statutowo działających w obszarze problematyki społecznej
- kadrą ośrodków pomocy społecznej

Działania wykonane podczas tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Opoczyńskiego na lata 2021-2028 (SRPS):

ETAP I – INICJOWANIE PRAC

1. Wybór Koordynatora prac nad SRPS
2. Opracowanie harmonogramu prac nad SRPS,
3. Rozpowszechnienie informacji o przystąpieniu do prac nad SRPS

ETAP II – POWOŁANIE ZESPOŁU DS. OPRACOWANIA/AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Wybór członków Zespołu wraz z jego Przewodniczącym,
2. Opracowanie harmonogramu prac Zespołu,
3. Przyjęcie zarządzenia w sprawie powołania Zespołu ds. opracowywania/aktualizacji SRPS,
4. Ustalenie zadań Zespołu,

ETAP III – OPRACOWANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Przygotowanie analizy uwarunkowań społeczno-gospodarczych w oparciu o dane zastane,
2. Opracowanie diagnozy lokalnych problemów społecznych wraz z analizą SWOT zidentyfikowanych problemów społecznych,
3. Określenie misji (celu głównego) i celów szczegółowych wraz ze wskaźnikami ich realizacji,
4. Wypracowanie działań wraz z harmonogramem,
5. Określenie zasad monitoringu i ewaluacji SRPS

ETAP IV – KONSULTACJE SPOŁECZNE PROJEKTU STRATEGII

1. Zarządzenie konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
2. Uwzględnienie zgłoszonych uwag w projekcie,
3. Przekazanie projektu do uchwalenia.

Prace nad przygotowaniem Strategii miały szeroko zakrojony charakter, pozyskiwanie i uzupełnianie danych trwało przez cały okres ich realizacji. Dzięki dobrej współpracy z koordynatorem projektu i przedstawicielami Starostwa Powiatowego w Opocznie, jak

również reprezentantami licznych instytucji funkcjonujących na terenie powiatu pozyskano w większości dane najbardziej aktualne, stanowiące fundament rzetelnej diagnozy społecznej.

Działania zostały wykonane we współpracy z:

- Starostwem Powiatowym w Opocznie;
- Urzędami Gmin podległym powiatowi opoczyńskiemu;
- Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu opoczyńskiego;
- Gminnymi Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Sądem Rejonowym w Opocznie;
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Opocznie;
- Komendą Powiatową Policji w Opocznie;
- SP ZOZ Szpitalem Powiatowym im. E. Biernackiego w Opocznie;
- Powiatowym Urzędem Pracy w Opocznie;

Działania nad tworzeniem dokumentu zakończono z dniem 11.10.2021r., a w dniu 18.10.2021r. projekt został przekazany do uchwalenia.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

II. DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ POWIATU OPOCZYŃSKIEGO

2.1 Ogólna charakterystyka powiatu opoczyńskiego - położenie, powierzchnia, podział administracyjny powiatu

Powiat Opoczyński leży na Wyżynie Kielecko - Sandomierskiej, obejmując obszar Wzgórz Opoczyńskich. Zajmuje teren **1040,19 km²** i liczy około **80 tys. mieszkańców**. Powiat stanowi 5,71% powierzchni województwa łódzkiego.

https://www.opocznopowiat.pl/themes/skin_01/images/mapka.png

POWIAT OPOCZYŃSKI

Starosta Opoczyński: Marcin Baranowski
Wicestarosta Opoczyński: Maria Barbara Chomicz
Starostwo Powiatowe w Opocznie
ul. Kwiatowa 1A
26-300 Opoczno
<https://www.opocznopowiat.pl/>
tel.44 741 49 00
fax.44 741 49 01

Powiat opoczyński graniczy z województwami: mazowieckim – po północno-wschodniej stronie oraz świętokrzyskim – po stronie południowo-wschodniej. Jednostka mieści się w otoczeniu czterech powiatów: dwóch z województwa łódzkiego - tomaszowskiego i piotrkowskiego oraz przysuskiego (woj. mazowieckie) i koneckiego (woj. świętokrzyskie). Malownicze położenie, ciekawa historia, liczne zabytki, a także dobrze rozwinięta baza turystyczna przyczyniają się do atrakcyjności Powiatu Opoczyńskiego. Niepowtarzalne walory przyrodnicze sprawiają, że opoczyńskie zaliczane jest do najciekawszych pod względem krajobrazowym i przyrodniczym rejonów Polski. Liczne wapienne i piaskowcowe pagórki, przepiękne doliny rzek i urocze ustronia leśne – to charakterystyczne elementy opoczyńskiego krajobrazu. Niezapomniane wrażenie pozostawiają malownicze kamieniołomy, hałdy powyrobiskowe, jary i wąwozy stanowiące świadectwo wielowiekowego pozyskiwania różnych kopalin - rud żelaza, piaskowców i glin ceramicznych. Rozległe obszary leśne, zbiorniki wodne i rzeki tworzą swoisty mikroklimat i doskonałe warunki do wypoczynku.

Tabela 1. Gminy wchodzące w skład Powiatu Opoczyńskiego

Lp.	Nazwa Gminy
1.	Miasto i Gmina Opoczno
2.	Gmina Miejsko - Wiejska Drzewica
3.	Gmina Paradyż
4.	Gmina Żarnów
5.	Gmina Poświętne
6.	Gmina Sławno
7.	Gmina Mniszków
8.	Gmina Białaczów

Opracowanie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

MIASTO OPOCZNO

Burmistrz: Dariusz Kosno
Urząd Miasta
ul. Staromiejska 6
26-300 Opoczno
<https://www.opoczno.pl/>
e-mail: umopoczno@um.opoczno.pl
tel. +48 44 786 01 48
+48 44 786 01 11

MIASTO DRZEWICA

Burmistrz: Janusz Reszelewski
Urząd Gminy i Miasta
ul. St. Staszica 22, 26-340 Drzewica
<https://www.drzewica.pl/>
e-mail: ugm@drzewica.pl
tel: +48 48 375 60 91
fax: +48 48 375 66 41

GMINA PARADYŻ

Wójt Gminy: Wojciech Rudalski
Urząd Gminy
ul. Konecka 4, 26-333 Paradyż
<http://www.gminaparadyz.pl/>
e-mail: gmina@gminaparadyz.pl
tel: 44 7584082

GMINA ŻARNÓW

Wójt Gminy: Krzysztof Nawrocki
Urząd Gminy
ul. Opoczyńska 5, 26-330 Żarnów
www.zarnow.eu
e-mail: sekretariat@zarnow.eu
tel: 44 75 77 055
fax: 44 75 770 57

GMINA POŚWIĘTNE

Wójt Gminy: Michał Franas
Urząd Gminy
ul. Akacyjowa 4, 26-315 Poświętne
<https://www.poswietne.pl/>
e-mail: poswietne@poswietne.pl
tel: (44) 756-40-34

GMINA SŁAWNO

Wójt Gminy: Tadeusz Wojciechowski
Urząd Gminy
ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 31
26-332 Sławno
www.ugslawno.pl
e-mail: sekretariat@ugslawno.pl
tel. +48 (044) 755 18 50
fax +48 (044) 755 18 51

GINA MNISZKÓW

Wójt Gminy: Paweł Werłos
Urząd Gminy
ul. Powstańców Wlkp. 10, 26-341 Mniszków
<http://www.mniskow.pl/>
e-mail: mniskow@mniskow.pl
tel: (44)756-15-22, (44)756-15-15

GINA BIAŁACZÓW

Wójt Gminy: Barbara Goworek
Urząd Gminy
ul. Piotrkowska 12, 26-307 Białaczów
<http://www.bialaczow.pl>
e-mail: sekretariat@bialaczow.pl
tel. (44)758-14-14, (44)758-14-60, (44)758-14-94

2.2. Sytuacja demograficzna

Na koniec 2020 roku powiat opoczyński zamieszkiwało **75 870 osób**.
Struktura ludności wygląda następująco:

Tabela 2. Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu opoczyńskiego stan na 31.12.2020 r.

Lp.	Gmina	Ludność	Powierzchnia	Gęstość zaludnienia [Osób/km ²]
1.	Opoczno	33 696	190,64	186
2.	Drzewica	10 514	118,19	94
3.	Sławno	7 786	129,31	57
4.	Żarnów	5 855	141,06	44
5.	Białaczów	5 738	114,63	52
6.	Mniszków	4 695	124,16	38
7.	Paradyż	4 424	81,39	54
8.	Poświętne	3 162	140,81	23

Opracowanie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Największą reprezentację mieszkańców odnotowuje miasto Opoczno, w którym mieszka 33.696 tys. osób, natomiast najmniej osób zamieszkuje gminę Poświętne, tj. 3162 osób.

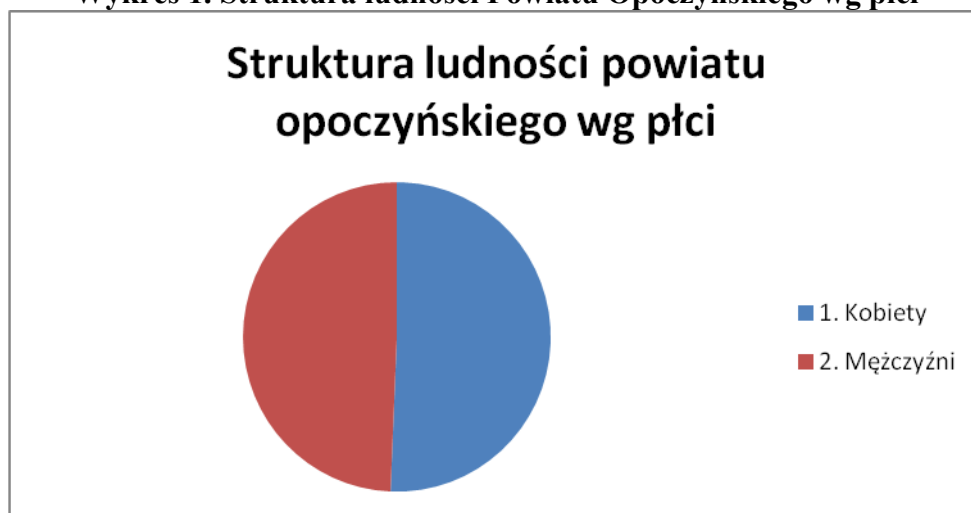
Ogółem liczba mieszkańców powiatu opoczyńskiego w roku 2020 r. wynosiła 75 870 osób z czego kobiety stanowią 50,66%, a mężczyźni 49,34 % ogółu mieszkańców Powiatu Opoczyńskiego.

Tabela 3. Liczba mieszkańców powiatu opoczyńskiego w ujęciu procentowym

Ogółem	%	Kobiety	%	Mężczyźni	%
75 870	100	38 436	50,66	37 434	49,34

Opracowanie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Wykres 1. Struktura ludności Powiatu Opoczyńskiego wg płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przesłanych przez poszczególne Gminy

Jak widać, w powiecie opoczyńskim występuje niewielka nadreprezentacja kobiet w stosunku do mężczyzn. Nadreprezentacja kobiet w stosunku do mężczyzn w powiecie jest przejawem ogólnej prawidłowości demograficznej, tj. zwiększonej liczby samotnych starszych kobiet. Wobec powyższego, uwzględniając trendy demografii (przyrost liczebności w grupie seniorów, zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym) wnioskować należy prowadzenie aktywnej polityki społecznej na rzecz osób w **tzew. trzecim wieku**.

Rozpatrując dalej strukturę wiekową ludności w powiecie, najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym 18 – 65 lat (45 843 osób), drugą w kolejności liczbę stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym 65 + lat (15 071 osób), a najmniej liczną grupę stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym 0 - 17 lat (14 956 osób). Dane jednoznacznie wykazują, że większość mieszkańców na terenie powiatu jest w wieku aktywności zawodowej, wobec tego społeczeństwo jest rozwijające się.

Tabela nr 4. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w poszczególnych gminach stan na 31.12.2020 r. (Dane uzyskane z poszczególnych gmin).

Gmina	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogólna liczba ludności
Opoczno	6380	20740	6576	33 696
Drzewica	2010	6228	2276	10 514
Sławno	1863	4592	1331	7 786
Żarnów	1025	3482	1348	5 855
Białaczów	1087	3512	1139	5 738
Mniszków	1013	2790	892	4 695
Paradyż	977	2649	798	4 424
Poświętne	601	1850	711	3 162
Razem	14 956	45 843	15 071	75 870

Opracowanie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

2.3 Diagnoza rynku pracy

Rynek pracy jest to pojęcie szerokie. Można je rozpatrywać z uwzględnieniem granic samorządu terytorialnego na poziomie powiatowym i tak też przedstawione zostały dane w tej części strategii. Niemniej jednak należy pamiętać, że tak naprawdę granice samorządu zacierają się i mieszkańcy określonego powiatu pracują również w ościennych powiatach, tam też szukają pracy w sytuacji jej braku na opoczyńskim rynku pracy.

Bezrobocie to poważny problemem społeczno-ekonomiczny, który negatywnie wpływa na niemal wszystkie dziedziny życia osób nim dotkniętych. Przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga podejmowania działań systemowych, a pomoc świadczona osobom bezrobotnym przez publiczne służby zatrudnienia jest niezbędna. Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia, przeciwdziałania bezrobociu i łagodzenia jego skutków to funkcja Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) określona ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W 2014 r. ustawa ta została znacznie zmieniona, a celem nowej regulacji było zapewnienie szybszej i lepiej dostosowanej pomocy dla bezrobotnych, a także zwiększenie efektywności podejmowanych działań przez PUP.

Z danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Opocznie wynika, że w grudniu 2020 r. status bezrobotnego w powiecie opoczyńskim posiadało **2050 osób**. **Kobiety stanowiły 51,17%, a mieszkańcy wsi 67,85%.**

Tabela 5. Struktura bezrobocia w powiecie opoczyńskim z podziałem na poszczególne gminy (stan na 31.12.2021)

L.p	Miasto/Gmina	Bezrobotni ogółem		
		2018	2019	2020
1.	BIAŁACZÓW	210	206	233
2.	DRZEWICA	266	248	297
3.	MNISZKÓW	89	80	97
4.	OPOCZNO	790	773	879
5.	PARADYŻ	82	95	102
6.	POŚWIĘTNE	42	47	62
7.	SŁAWNO	147	135	195
8.	ŻARNÓW	135	154	185
OGÓŁEM		1761	1738	2050

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Opocznie

Stopa bezrobocia w powiecie opoczyńskim jest na niskim **poziomie 6,9%**, aczkolwiek patrząc na dynamikę zmian wyraźnie widać, iż będzie sukcesywnie rosnąć.

Od dawna wiadomo już, że problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Wynikają z tego różnorodne wnioski, jak chociażby niżej zasygnalizowane:

- Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.
- Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich

standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

- Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

2.4 Ochrona zdrowia

Zgodnie z art. 68 - Prawo do ochrony zdrowia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, każdy obywatel ma prawo do ochrony zdrowia. Niezależnie od swojej sytuacji materialnej władze publiczne zobowiązane są zapewnić mu równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Na terenie powiatu opoczyńskiego mieszkańcy mają do dyspozycji następujące placówki ochrony zdrowia:

Publiczne i niepubliczne ZOZ w Powiecie Opoczyńskim

1. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy im. Edmunda Biernackiego w Opocznie.
2. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa w Opocznie.
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VITA – MED.” w Opocznie.
4. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Almer” Sp. z o. o. w Opocznie.
5. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESCULAP” w Opocznie.
6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żarnowie.
7. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – „CENTRUM” w Opocznie.
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna „DOM- MED” w Jelni.

W powiecie opoczyńskim funkcjonuje 8 różnego rodzaju placówek ochrony zdrowia. Znaczną ich część stanowią niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, które zapewniają świadczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, głównie w postaci gabinetów lekarza rodzinnego. Najważniejsza i zarazem największa placówka ochrony zdrowia w powiecie to **Szpital Powiatowy im. Edmunda Biernackiego w Opocznie**, który zapewnia mieszkańcom powiatu opoczyńskiego opiekę stacjonarną z pełną diagnostyką medyczną. Szpital prowadzi

działalność leczniczą w zakresie leczenia szpitalnego, podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), leczenia specjalistycznego oraz medycyny szkolnej.

Leczenie pacjentów prowadzone jest w oddziałach szpitalnych:

1. chorób wewnętrznych,
2. chirurgii ogólnej,
3. chirurgii urazowo-ortopedycznej,
4. ginekologiczno-położniczo-noworodkowym,
5. dziecięcym,
6. anestezjologii i intensywnej terapii,
7. szpitalny oddział ratunkowy.

Szpital prowadzi także Zakład Opiekuńczo Leczniczy, gdzie wykorzystanie łóżek jest praktycznie 100%, ponieważ zapotrzebowanie jest dużo większe, tworzona jest kolejka oczekujących pacjentów na przyjęcie. Specjalistyczne leczenie ambulatoryjne prowadzono w poradniach: diabetologicznej, kardiologicznej, ginekologicznej, chirurgicznej, ortopedycznej, gruźlicy i chorób płuc, neurologicznej, otolaryngologicznej oraz leczenia uzależnień. Szpital prowadził również świadczenia w zakresie rehabilitacji i fizjoterapii.

Podstawowa Opieka Zdrowotna w 2020 r. prowadzona była w kilku lokalizacjach:

1. Poradni Ogólnej w Przychodni Rejonowej przy ul. Szpitalnej 1 w Opocznie,
2. Poradni Dziecięcej w budynku A przy ul. Partyzantów 30 w Opocznie,

oraz w Gminnych Ośrodkach Zdrowia w:

1. Sławnie,
2. Paradyżu,
3. Białaczowie,
4. Mniszkowie
5. Poświętnem

oraz w Wiejskich Ośrodkach Zdrowia:

1. w Błogim Szlacheckim,
2. Mroczkowie Gościnnym,
3. Skórkowicach
4. Wójcinie.

➤ W Szpitalu działa również Nocna i Świąteczna Opieka Medyczna. Świadczenia te wykonywane są przez dwa zespoły lekarsko - pielęgniarskie w gabinetach NiSOM w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym oraz w miejscu zamieszkania pacjenta.

- Szpital wykonuje również świadczenia w zakresie stomatologii: w kilku gabinetach. Szpital Powiatowy obejmuje również opieką pielęgniarską w zakresie medycyny szkolnej dzieci i młodzież w różnego typu szkołach na terenie powiatu opoczyńskiego.
- W celu zapewnienia uczniom możliwości korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej Zarząd Powiatu Opoczyńskiego upoważnił Dyrektorów szkół do nieodpłatnego udostępnienia na podstawie umowy gabinetu profilaktyki zdrowotnej znajdującego się w dyspozycji szkoły/placówki. Natomiast w celu zapewnienia uczniom możliwości korzystania z gabinetu dentystycznego powiat opoczyński zawarł porozumienia z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą udzielającymi świadczeń zdrowotnych z zakresu leczenia stomatologicznego dla dzieci i młodzieży finansowanych ze środków publicznych, w których określono sposób organizacji udzielania świadczeń.
- W 2002 roku na szczeblu powiatowym powstała **Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego**, którą tworzy się dla realizacji zadań starosty w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami, strażami, a także w celu wykonania zadań dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, wynikających z ustaw. Do zadań tej komisji należy między innymi: ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na obszarze powiatu, opiniowanie pracy policji i innych służb, inspekcji, straży, jak również jednostek organizacyjnych wykonujących zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Starosta może również wydawać polecenia komendantom Policji i Państwowej Straży Pożarnej oraz powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa.

2.5 Edukacja – infrastruktura oświatowa

Zadania związane z edukacją i wychowaniem w powiecie opoczyńskim realizuje sieć placówek oświatowych. Pamiętać należy, że zgodnie z podziałem kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, za prowadzenie przedszkoli, szkół podstawowych odpowiadają gminy, natomiast za szkolnictwo ponadgimnazjalne oraz szkoły specjalne powiat. Większość placówek edukacyjnych zlokalizowanych jest w Opocznie – największym mieście powiatu. Jednocześnie pozostałe gminy również oferują swoim mieszkańcom dostęp do edukacji – na poziomie przedszkola, szkoły podstawowej i liceum. Szkoły ponadgimnazjalne zlokalizowane są nie tylko w Opocznie, ale także w Drzewicy i Żarnowie. Na terenie powiatu opoczyńskiego mamy dobrze rozwiniętą infrastrukturę oświatową, którą przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Ewidencja publicznych szkół i placówek oświatowych Powiatu Opoczyńskiego (stan na 31.12.2020 r.)

Przedszkola publiczne/ niepubliczne	Szkoły podstawowe publiczne/ niepubliczne	Szkoły ponadgimnazjalne publiczne/ niepubliczne
Gmina Opoczno		
1. Przedszkole nr 2 w Opocznie, 2. Przedszkole nr 4 w Opocznie, 3. Przedszkole nr 5 w Opocznie, 4. Przedszkole nr 6 z Grupą Żłobkową „Zielona Dolinka” w Opocznie, 5. Przedszkole nr 8 w Opocznie (z oddziałami integracyjnymi), 6. Punkt Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Bielowicach, 7. Publiczne Stowarzyszenie Przedszkolne w Dzielnej, 8. Artystyczne Niepubliczne Przedszkole z oddziałami integracyjnymi „Tygrysek”, 9. Akademia Przedszkolaka, 10. Niepubliczne Przedszkole „Akademia Malucha”	1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Opocznie im. Kornela Makuszyńskiego 2. Samorządowe Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Kazimierza Wielkiego w Opocznie 3. Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Sienkiewicza w Opocznie, 4. Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Sygietyńskiego w Bukowcu Opoczyńskim, 5. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Mroczkowie Gościnnym, 6. Szkoła Podstawowa w Ogonowicach im. Armii Krajowej, 7. Szkoła Podstawowa w Wygnanowie, 8. Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Bielowicach, 9. Szkoła Podstawowa w Januszewicach, 10. Szkoła Podstawowa w Kraśnicy, 11. Szkoła Podstawowa w Dzielnej 12. Szkoła Podstawowa w Kruszewcu 13. Szkoła Podstawowa w Woli Załężnej 14. Szkoła Podstawowa im. Oddziału Partyzanckiego AK "Doliniacy" w Libiszowie, 15. Szkoła Podstawowa w Modrzewiu z siedzibą w Ziębowie	1. Zespół Szkół Samorządowych Nr 1 w Opocznie (Liceum Ogólnokształcące) (Branżowa Szkoła I stopnia, Branżowa Szkoła II stopnia) 2. Bursa nr.1 w Opocznie 3. Bursa szkolna w Opocznie 4. Centrum kształcenia Ustawicznego w Opocznie 5. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy „Centrum Edukacji i Rozwoju” w Opocznie (w tym Branżowa Szkoła specjalna I stopnia) 6. Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mroczkowie Gościnnym (w tym Liceum Ogólnokształcące, Szkoła Policealna, Technikum, Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych)

	16. Szkoła Podstawowa w Sielcu, 17. Zespół Szkół Powiatowych w Opocznie	
Gmina Drzewica		
1. Przedszkole Samorządowe w Drzewicy, 2. 1 Punkt Przedszkolny w Jelni, 3. Żłobek „Wesołe Smyki”	1. 5 szkół podstawowych (w tym 9 oddziałów przedszkolnych)	1. Zespół Szkół Powiatowych w Drzewicy (w tym Zaoczne Liceum Ogólnokształcące, Technikum, Szkoła Policealna, Branżowa Szkoła II stopnia, Branżowa Szkoła I stopnia)
Gmina Białaczów		
1. Klub Dziecięcy „Maluch”	1. 4 szkoły podstawowe (w tym 8 oddziałów przedszkolnych)	
Gmina Paradyż		
1. Opoczyński Ośrodek Przedszkolny w Wójcinie, 2. Punkt Przedszkolny "Dzieciniec"	1. 4 Szkoły Podstawowe	
Gmina Żarnów		
1. Niepubliczne Przedszkole „Radosna Dolinka”(3 oddziały),	1. 2 Szkoły Podstawowe (w tym 5 oddziałów przedszkolnych)	1. Zespół Szkół Powiatowych w Żarnowie (w tym Branżowa Szkoła I stopnia, Branżowa Szkoła II stopnia, Liceum Ogólnokształcące, Szkoła Policealna, Technikum, Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych)
Gmina Mniszków		
1. Punkt Przedszkolny poza Szkołą Podstawową	4 Szkoły Podstawowe (w tym 8 oddziałów przedszkolnych)	

Gmina Poświętne		
1. Przedszkole Niepubliczne „Akademia Malucha” w Poświętnem	1. Szkoła Podstawowa w Dębie (w tym 1 oddział przedszkolny), Szkoła Podstawowa filialna w Brudzewicach (1 oddział przedszkolny)	
Gmina Sławno		
	1. 8 Szkół Podstawowych (w tym 6 Punktów Przedszkolnych)	Branżowa Szkoła I stopnia

Opracowanie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie opoczyńskim działało 46 szkół podstawowych, 2 oddziały (żłobków i klubów dziecięcych), 23 oddziały i placówki wychowania przedszkolnego, 5 liceów ogólnokształcących (w tym dla dorosłych), 3 technika, 4 zespoły szkół, 3 szkoły policealne, 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, państwowa szkoła muzyczna, a ponadto ośrodki kształcenia ustawicznego, doskonalenia zawodowego, kształcenia praktycznego, liceum Ogólnokształcące dla dorosłych, zaoczne liceum Ogólnokształcące dla dorosłych.

2.6 Sport i rekreacja

W powiecie opoczyńskim dużą wagę przykładą się do rozwoju i upowszechniania sportu, zwłaszcza w szkołach. Wieloletnią tradycją jest organizowanie Mistrzostw Powiatu Opoczyńskiego w różnych dyscyplinach sportowych, w których uczestniczą uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W piłkę nożną gra kilkuset zarejestrowanych zawodników. Najbardziej znany piłkarski klub to „Ceramika Opoczno” i „Ceramika Paradyż”. Ciężarowcy trenujący w klubie „Opocznianka”, corocznie zdobywają wiele medali na mistrzostwach regionalnych i krajowych. Dość popularne stały się również sporty walki, na terenie naszego powiatu działa Klub Sportowy „FF Sport” w którym nawet najmłodszy mają możliwość trenowania sztuk walki pod okiem najlepszych zawodników. W Gminie Sławno znajdują się doskonałe miejsca do uprawiania kolarstwa górskiego. Trenują tutaj mistrzowie i wicemistrzowie Polski w kolarstwie MTB – zawodnicy miejscowego Klubu Kolarskiego „LUKS Sławno”, którzy osiągają liczne sukcesy w zawodach na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Silnym ośrodkiem sportów

wodnych jest Drzewica. Początki kajakarstwa slalomowego w Drzewicy datują się od 1978 r. W 1981 r. oddano do użytku sztuczny tor slalomowy na rzece Drzewiczce. Był to pierwszy sztuczny tor slalomowy na nizinach w Polsce. Podczas rozgrywania Mistrzostw Polski Juniorów i Seniorów w slalomie i zjeździe kajakowym, zawodnicy z Drzewicy zdobywali systematycznie po kilkanaście medali.

Kluby sportowe

Kluby sportowe wpisane do Ewidencji prowadzonej przez Starostę Opoczyńskiego:

I. Uczniowskie Kluby Sportowe

1. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy Walki FF Sport Opoczno
2. Młodzieżowy Klub Sportowy Volley Żelazny Opoczno
3. Uczniowski Klub Sportowy „Trójka” przy Szkole Podstawowej nr 3 w Opocznie.
4. Uczniowski Klub Sportowy „Rekiny” przy Gimnazjum w Drzewicy.
5. Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Januszewicach.
6. Uczniowski Klub Sportowy „Legia” przy Szkole Podstawowej w Dzielnej.
7. Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Bielowicach.
8. Szkolny Klub Sportowy „Młodzik” przy Szkole Podstawowej w Mroczkowie Gościnnym.
9. Uczniowski Klub Sportowy „Basket” przy Szkole Podstawowej w Radzicach Dużych.
10. Szkolny Klub Sportowy „Jedynka” przy Szkole Podstawowej nr 1 w Opocznie.
11. Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Libiszowie.
12. Uczniowski Klub Sportowy „Nike” przy Zespole Szkół Samorządowych w Poświętnem.
13. Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Opocznie.
14. Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka” przy Szkole Podstawowej nr 2 w Opocznie.
15. Uczniowski Klub Sportowy przy Publicznym Gimnazjum w Mroczkowie Gościnnym.
16. Uczniowski Klub Sportowy „Żak” przy Szkole Podstawowej w Sielcu.
17. Uczniowski Klub Sportowy przy Zespole Szkół Zawodowych w Żarnowie.
18. Uczniowski Międzyszkolny Ludowy Klub Sportowy „Pegaz” przy Zespole Szkół Prywatnych w Opocznie.
19. Uczniowski Klub Sportowy „Dwójeczka” przy Gimnazjum nr 2 w Opocznie.
20. Uczniowski Klub Sportowy „Junior” przy Gimnazjum w Żarnowie.
21. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Sławno” w Sławnie.

22. Uczniowski Klub Sportowy „Prymusowa Wola” przy Zespole Szkół Samorządowych w Prymusowej Woli.
23. Uczniowski Klub Sportowy przy Zespole Szkół w Bukowcu Opoczyńskim.
24. Uczniowski Klub Sportowy „Maratończyk” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Opocznie.
25. Uczniowski Klub Sportowy „Kraśnica” przy Szkole Podstawowej w Kraśnicy.
26. Uczniowski Klub Sportowy „Suples” przy Gimnazjum w Białaczowie.
27. Międzyszkolny Uczniowski Klub Baseballowy i Softballowy „Dragons” przy Zespole Szkół Samorządowych nr 3 w Opocznie.
28. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” w Sławnie.
29. Uczniowski Klub Sportowy „Budmar-Skronina” z siedzibą w Skroninie.
30. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Mroczków – Dzielna” w Mroczkowie Gościnnym.
31. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Ekonomik” w Opocznie przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Opocznie.
32. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy przy Gimnazjum w Wygnanowie.
33. Uczniowski Klub Sportowy „Kaziuk” przy Publicznym Gimnazjum w Szadkowicach.
34. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Drzewica” przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Drzewicy.
35. Uczniowski Klub Sportowy „Olimpia” Skronina z siedzibą w Skroninie.

II. Kluby sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej

1. Ludowy Klub Sportowy „Sparta – Ostrów” w Ostrowie.
2. Ludowy Klub Sportowy „Kasztelan-Żarnów” w Żarnowie.
3. Ludowy Klub Sportowy „Pogoń – Różanna” w Różannie.
4. Klub Sportowy Opoczyńskie Towarzystwo Sportowe „Perła” w Opocznie.
5. Ludowy Klub Sportowy „Opoka” w Opocznie.
6. Ludowy Klub Sportowy „Białaczów” w Białaczowie.
7. Klub Sportowy „Paradyż” w Wielkiej Woli.
8. Ludowy Klub Sportowy „Iskra” w Kruszewcu.
9. Ludowy Klub Sportowy „Mniszków” w Mniszkowie.
10. Ludowy Klub Sportowy „Radzice” w Radzicach Dużych.

11. Klub Sportowy „Opoczno – Gorzałków” w Opocznie.
12. Ludowy Klub Sportowy „Opocznianka” w Opocznie.
13. Ludowy Klub Sportowy „Atom Januszewice” w Januszewicach.
14. Klub Sportowy „Poświętne” w Poświętnem.
15. Ludowy Klub Sportowy „Strażak – Brzustowiec” w Brzustowcu.
16. Ludowy Klub Sportowy „Sławno” w Sławnie.
17. Ludowy Klub Sportowy „Syrenka Zakościele” w Zakościele.
18. Miejsko Gminny Klub Sportowy „Gerlach” Drzewica.
19. Ludowy Klub Sportowy „Olimpia Wola Załęzna” w Woli Załęznej.
20. Ludowy Zespół Sportowy „Modrzewianka” w Modrzewiu.
21. Ludowy Klub Kolarski „Luks Sławno” w Sławnie.
22. Ludowy Klub Sportowy „Leśnik Sitowa” w Sitowej.
23. Ludowy Klub Sportowy „Korona” w Stuznie.
24. Ludowy Zespół Sportowy „Ogonowice” w Ogonowicach.
25. Klub Sportowy „Iskra Skronina” w Skroninie.
26. Ludowe Towarzystwo Sportowe „Opoczno Sport Team” w Opocznie.
27. Wiejski Klub Sportowy „Parczówek” w Parczówku.
28. Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego Return-Opoczno z siedzibą w Parczówku.
29. Stowarzyszenie Klub Sportowy Sobień z siedzibą w Sobieniu.
30. Ludowy Klub Sportowy „Mroczków” w Mroczkowie Gościnnym.
31. Ludowy Zespół Sportowy KAJA Opoczno.

2.7 Kultura

Opoczyńska płytka ceramiczna i opoczyński folklor to dwa najważniejsze elementy dziedzictwa materialnego i niematerialnego tego regionu - umownie określane jako "Opoczyńskie Dziedzictwo". Ziemia Opoczyńska to region o charakterystycznych cechach, różniący się gwarą, strojem oraz specyfiką wielu elementów folkloru, a wszystkie te cechy kultury ludowej składają się na odrębność regionalną Opocznian. Folklor opoczyński jest rozpoznawalny nie tylko w Polsce, ale także za granicą.

➤ Sztuka ludowa

Obok twórczości, którą nazywa się plastyką do sztuki ludowej zalicza się też muzykę, tańce, legendy, bajki, poezję ludową oraz całą artystyczną stronę zwyczajów i obrzędów ludowych. Wszystkie te zjawiska były nierozdzielnie związane ze sobą oraz z życiem wsi

i tworzyły kulturę ludową. Wytwory sztuki ludowej nie są samodzielnymi dziełami sztuki, lecz zawsze pełnią określoną funkcję w życiu wsi, a ich wartość artystyczna idzie w parze ze znaczeniem użytkowym.

➤ **Budowle i sprzęty**

Oprócz zabytków wpisanych do rejestru charakterystycznym elementem kulturowego krajobrazu regionu są opoczyńskie drewniane chałupy. Opoczyńskie drewniane chałupy w swoim wnętrzu posiadały sień, izby i komory. Budowane były na węgłach i posiadały dachy czterospadowe. Dachy te kryto słomą „na gładko” lub na „schodki”. Ściany zewnętrzne „bielone” były na niebiesko lub zdobione geometrycznymi motywami roślinnymi.

Wnętrza mieszkalne zagospodarowywano według ustalonego zwyczajami porządku, zwykle w pobliżu kuchni znajdowało się miejsce na kubły, naczynia, i półki z talerzami i łyżkami. Przy oknie stała ława, łóżka lokowano przy ścianach, po środku stół. Odzież przechowywano w skrzyniach drewnianych. Ubiory codziennego użytku wieszano na drążkach. W pobliżu drzwi wejściowych była kuchnia i piec chlebowy.

W związku z faktem, iż na terenie całego powiatu opoczyńskiego można spotkać zabytki, które są dziedzictwem kulturowym regionu 27 stycznia 2011 roku Rada Powiatu Opoczyńskiego podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zabytkami dla powiatu opoczyńskiego na lata 2011-2014”. Program ten stał się punktem wyjścia do współpracy między powiatem, gminami i właścicielami zabytków w celu zwiększenia dbałości o wspólne dziedzictwo kulturowe. W ramach tej współpracy ogłaszane są przez powiat konkursy, nakreślane są dotacje na renowacje zabytków.

➤ **Zabytki**

Jako zasoby kulturowe danego regionu należy traktować rzeczy nieruchome i ruchome wraz ze związanymi z nim wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi. Są to najczęściej przedmioty czy budynki uznawane za godne ochrony prawnej dla dobra społeczeństwa i jego rozwoju oraz przekazania następnym pokoleniom z uwagi na niesione przez nie wartości historyczne, patriotyczne, religijne, naukowe i artystyczne. Wartości te mają szczególne znaczenie dla podtrzymania tożsamości i ciągłości rozwoju politycznego, społecznego i kulturalnego danej wspólnoty lokalnej. W powiecie opoczyńskim znajduje się szereg cennych zabytków o charakterze sakralnym oraz świeckim, których celem jest utrzymanie i ożywienie regionalnych tradycji, historii i kultury. W rejestrze zabytków województwa łódzkiego w 2012 roku znajdowało się 615 wpisów dotyczących zabytków ruchomych z terenu powiatu opoczyńskiego. Liczebność w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

1. Gmina Białaczów - 90,
2. Gmina Drzewica - 41,
3. Gmina Opoczno - 55,
4. Gmina Paradyż - 188,
5. Gmina Poświętne - 180,
6. Gmina Sławno - 42,
7. Gmina Żarnów - 19.

Najważniejsze z nich wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 7. Zabytki na terenie powiatu opoczyńskiego – dane wg. poszczególnych gmin

Gmina Białaczów	<ul style="list-style-type: none"> • Budynek dawnej straży ogniowej w Białaczowie • Kościół parafialny pw. Jana Chrzciciela • Kościół parafialny pw. Jana Chrzciciela – dzwonnica • Ratusz w Białaczowie • Układ urbanistyczny w Białaczowie • Zajazd w Białaczowie • Zespół dworski w Białaczowie – budynek dla służby w Białaczowie • Zespół dworski w Białaczowie – dwór • Zespół folwarczny w Białaczowie • Zespół folwarczny w Białaczowie – budynek straży ogniowej • Zespół pałacowy w Białaczowie • Grodzisko stożkowate w Petrykozach • Kościół parafialny pw. św. Doroty (w miejscowości Petrykozy)
Gmina Drzewica	<ul style="list-style-type: none"> • Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Drzewicy • Cmentarz żydowski w Drzewicy • Kościół parafialny pw. św. Łukasza • Zespół zamkowy w Drzewicy – dwór • Zespół zamkowy w Drzewicy – park • Zespół parkowy w Drzewicy – zamek
Gmina Mniszków	<ul style="list-style-type: none"> • Kościół parafialny pw. Nawiedzenia NMP (miejscowość Błogie Szlacheckie) • Park dworski w Mniszkowie • Zespół dworski w Zajączkowie
Gmina Opoczno	<ul style="list-style-type: none"> • Dom „Esterki” • Dwór w Karwicach • Kościół cmentarny pw. św. Marii Magdaleny • Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja • Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja – dzwonnica • Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja – plebania • Śródmieście miasta Opoczno • Zamek w Opocznie • Zespół dworski „Starostwo” – Opoczno • Zespół dworski w Januszewicach

	<ul style="list-style-type: none"> • Park dworski w Mroczkowie (miejscowość Mroczków Gościnny) • Kościół parafialny pw. św. Barbary – miejscowość Sołek • Zespół dworski w Sołku – dwór • Zespół dworski w Sołku – park • Park w Zameczku
Gmina Paradyż	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół klasztorny bernardynów w Paradyżu • Zespół klasztorny bernardynów w Paradyżu – park • Zespół dworski w Solcu – park • Zespół dworski w Solcu – ruiny dworu na wyspie • Park dworski w Stawowiczkach • Park w Wielkiej Woli • Kościół parafialny pw. św. Andrzeja (miejscowość Wójcin)
Gmina Poświętne	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół kościoła cmentarnego pw. św. Józefa – dzwonnica (miejscowość Studzianna) 87 • Zespół kościoła cmentarnego pw. św. Józefa – kostnica (Studzianna) • Zespół kościoła cmentarnego pw. św. Józefa – ogrodzenie z bramą • Zespół kościoła cmentarnego pw. św. Józefa – studnia z murowaną obudową • Kaplica pw. św. Anny, na Górze Dziewiczej – (miejscowość Studzianna) • Zespół klasztorny oo. filipinów (Studzianna) • Zespół klasztorny oo. filipinów – kościół pw. ś. Filipa Nereusza i Jana Chrzciciela (Studzianna) • Zespół kościoła cmentarnego pw. św. Józefa (Studzianna) • Zespół kościoła cmentarnego pw. św. Józefa – cmentarz z ogrodzeniem (Studzianna) • Zespół kościoła cmentarnego pw. św. Józefa – kościół (Studzianna)
Gmina Sławno	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół dworski w Prymusowej Woli • Kościół parafialny pw. św. Geroncjusza (Sławno) • Park dworski w Sławnie • Kaplica pw. św. Michała Archanioła
Gmina Żarnów	<ul style="list-style-type: none"> • Dom w Bronowie • Park dworski w Budkowie • Park dworski w Paszkowicach • Kościół parafialny pw. św. Łukasza (Skórkowice) • Park w Trojanowicach • Park dworski w Wierzchowisku • Grodzisko stożkowate w Żarnowie, st. 1 • Kościół parafialny pw. św. Mikołaja (Żarnów) • Śródmieście miasta Żarnów

Źródło: Regionalny Katalog Zabytków Województwa Łódzkiego, <http://www.kultura.lodz.pl/pl/cms/wez>

Na terenie powiatu funkcjonują również instytucje, których głównym zadaniem jest upowszechnianie dorobku i dziedzictwa regionu opoczyńskiego. W dwóch gminach wchodzących w skład powiatu funkcjonują domy kultury, które oferują szeroki wachlarz aktywności dla swoich mieszkańców.

➤ **Domy Kultury**

W powiecie opoczyńskim znajdują się: Miejski Dom Kultury im. Tadeusza Sygietyńskiego – twórcy Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze” w Opocznie, Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy i w większości gmin powiatu, Gminne Ośrodki Kultury.

Nadrzędnym celem działalności Miejskiego Domu Kultury w Opocznie jest prowadzenie wielokierunkowej działalności zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców gminy oraz upowszechnianie i promocja kultury regionu opoczyńskiego w kraju i za granicą.

MDK jest także placówką wychowania pozaszkolnego uzupełniającą i wzbogacającą proces edukacji dzieci i młodzieży. Działa na rzecz właściwego zagospodarowania czasu wolnego, sprzyja rozwojowi zainteresowań, opiekuje się i promuje uzdolnione dzieci i młodzież. Uczestnictwo w zajęciach stwarza szansę do rozwoju talentów, jest satysfakcją i sposobem samorealizacji. MDK upowszechnia i promuje kulturę regionalną w kraju i za granicą. Oferta kulturalna MDK zaspokaja zarówno potrzeby mieszkańców miasta jak i wsi. Skierowana jest do wszystkich grup wiekowych. Miejski Dom Kultury jest wiodącą placówką kultury w gminie, realizującą program polityki kulturalnej. Jest jej wizytówką i strategicznym nośnikiem promocyjnym. Promuje "amatorski ruch artystyczny", proponuje koncerty muzyczne, występy estradowe, spektakle teatralne, spotkania autorskie, wystawy, wernisaże, konkursy recytatorskie.

➤ **Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy**

Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy jest samorządową instytucją kultury powołaną do prowadzenia wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców. Działalność ośrodka kultury obejmuje organizację, obsługę artystyczną i techniczną gminnych imprez kulturalnych, rekreacyjno-sportowych i okolicznościowych takich jak: Dni Drzewicy, Sobótki, letnie spotkania z muzyką, dożynki, ogólnopolskie plenery malarskie.

Placówka koncentruje się na codziennej pracy instruktorskiej z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi oraz na integrowaniu środowiska poprzez tworzenie możliwości uczestnictwa mieszkańców gminy i miasta w różnych formach życia kulturalnego. Stwarza warunki do amatorskiego ruchu artystycznego. Regionalne Centrum Kultury podtrzymuje i przekazuje kolejnym pokoleniom dorobek kulturowy regionu opoczyńskiego, który charakteryzuje się bogatą kulturą ludową przejawiającą się w ciekawych zwyczajach, wierzeniach, pieśniach, obrzędach i tańcach. Przy Ośrodku działają: Zespół Pieśni i Tańca „Drzewiczanie” oraz dziecięcy zespół folklorystyczny „Mali Drzewiczanie”. Zespoły wykonują pieśni i tańce

regionu opoczyńskiego, uczestniczą w przeglądach, festiwalach i imprezach okolicznościowych organizowanych nie tylko w naszej gminie.

Przy RCK działa też Młodzieżowa Orkiestra Dęta nawiązująca do tradycji strażackiej orkiestry dętej, której historia sięga aż 1928 roku. Orkiestra zapewnia oprawę muzyczną uroczystości gminnych i kościelnych. Gra przeboje polskiej muzyki rozrywkowej i światowej.

➤ **Laureaci dorocznej nagrody powiatu opoczyńskiego za osiągnięcia w dziedzinie kultury**

Nagroda za osiągnięcia w dziedzinie kultury przyznawana jest od 1999 r. za wybitne osiągnięcia w zakresie twórczości artystycznej, pielęgnowania tradycji kultury regionalnej, opieki nad zabytkami, promowania powiatu w dziedzinach: tradycji i kultury.

Od 2019 roku na podstawie uchwały nr XIV/119/19 Rady Powiatu Opoczyńskiego z dnia 28 listopada 2019 r. laureata do dorocznej nagrody w dziedzinie kultury wybiera Zarząd Powiatu Opoczyńskiego po uprzednim zapoznaniu się z opiniami poszczególnych kandydatur wystawionymi przez członków Kapituły. Nagroda Powiatu Opoczyńskiego za osiągnięcia w dziedzinie kultury wręczana jest każdego roku na uroczystej Sesji Rady Powiatu.

- W 2019r. nagrodę otrzymał Pan Przemysław Ciszewski,

- W 2020r. nagrodę otrzymała Pani Halina Biniek.

Oprócz domów kultury na terenie Powiatu funkcjonują również biblioteki publiczne. Zadania powiatowej biblioteki publicznej wykonuje, na terenie powiatu opoczyńskiego, Miejska Biblioteka Publiczna w Opocznie. Pozostałe biblioteki działające na obszarze powiatu opoczyńskiego, to:

1. Miejska Biblioteka Publiczna w Opocznie z oddziałem dla dzieci,
  - Filia nr 1 Opoczno
  - Filia Libiszów
  - Filia Mroczków Gościnny
  - Filia Ogonowice
2. Gminna Biblioteka Publiczna Białaczów,
  - Filia Petrykozy
3. Biblioteka Samorządowa Gminy i Miasta Drzewica z Oddziałem dla dzieci,
4. Gminna Biblioteka Publiczna Mniszków,
  - Filia Błogie Rządowe
  - Filia Bukowiec nad Pilicą
5. Gminna Biblioteka Publiczna Poświętne,

- Filia Dęba Opoczyńska

6. Gminna Biblioteka Publiczna Sławno,

- Filia Gawrony

- Filia Prymusowa Wola

7. Gminna Biblioteka Publiczna Żarnów,

- Filia Miedzna Murowana

- Filia Skórkowice

W Opocznie funkcjonuje również Muzeum Regionalne, którego siedziba mieści się w „opoczyńskim zamku” – kamienicy zbudowanej na fundamentach Zamku Kazimierza Wielkiego. W Muzeum Regionalnym znajduje się 6 działów tematycznych (etnograficzny, historyczny, numizmatyczny, archeologiczny, sztuki, archiwalny) oraz biblioteka muzealna. Jednym z najważniejszych materialnych zasobów folkloru opoczyńskiego niezaprzeczalnie jest malowniczy strój opoczyński szyty głównie z materiałów samodziśowych - tkanych na ręcznym krośnię tkanin. Poniższa fotografia przedstawia damski i męski strój opoczyński.

Źródło: <http://www.polska.tradycja.pl>

Do podstawowych składników stroju kobiecego należą: koszula, wełniak, kaftan, zapaska, chustka oraz trzewiki. Noszono również korale. Strój męski składał się z koszuli, spodni, kamizelki, spencerka, sukmany, czapki i butów. Strój uzupełniał pas.

Damski Strój Opoczyński:

- Chusta – wełniana z kwiatowym motywem;

- Korale - naturalne lub sztuczne, czerwone;
- Koszula - lniana, duży wykładany kołnierz haftowany przy końcach;
- Kiecka - długa do kostek, zapinana na guziki, w charakterystyczne pionowe paski;
- Zapaska - krótka, wąska w kolorze kontrastującym do kiecki, wiązana krajkami z pomponami na końcach;
- Trzewiki - czarne, sznurowane.

Męski Strój Opoczyński:

- Maciejówka - okrągła czapka, granatowa lub czarna, z czarnym, lakierowanym daszkiem;
- Koszula - lniana z haftem na kołnierzu mankietach i wzdłuż zapięcia;
- Lejbik – prosta wełniana kamizelka w paski;
- Pas - ciemnopomarańczowy w kolorowe prążki;
- Portki - wełniane z fałdami, w paski;
- Sukmana - wierzchnie okrycie z owczego runa;
- Buty - czarne z cholewami.

Charakterystyczne tradycje i obyczaje, kultywowane na terenie powiatu opoczyńskiego to:

- „Dziady” na weselach – przebrana młodzież wykonuje taniec i śpiew oraz obdarowuje młodą parę różnorodnymi, dowcipnymi akcesoriami drugiego dnia wesela.
- Świecenie wianków z ziół i kwiatów polnych – w tydzień po święcie Bożego Ciała.
- Odpust Św. Michała – odbywający się w ostatnią niedzielę września, jest to święto kościelne, połączone z kramami, straganami rękodzieła ludowego, wyrobów z drewna, wikliny czy ceramiki. Wydział Oświaty i Funduszy Unijnych Starostwa Powiatowego w Opocznie organizuje również cykliczne wydarzenia kulturalne takie jak:
- Konkurs na plastykę zdobniczo – obrzędową powiatu opoczyńskiego,
- Przegląd Dorobku Artystycznego Szkół Ponadgimnazjalnych powiatu opoczyńskiego,
- Uroczystość przyznania dorocznej nagrody powiatu opoczyńskiego za osiągnięcia w dziedzinie kultury.

Niezaprzeczalnym bogactwem regionu opoczyńskiego są lokalni twórcy.

Do najważniejszych zaliczyć należy:

1. Antoniego Barana- rzeźbiarza,

2. Andrzeja Oliwę-malarza,
3. Tadeusza Sztybera- rysownika,
4. Marka Mokrowieckiego- rzeźbiarza,
5. Wojciecha Grzędowskiego- rzeźbiarza,
6. Joannę Grzędowską- rzeźbiarkę.

Powiat opoczyński może poszczycić się również szeroką gamą zasobów kulturowych w postaci rękodzieła lokalnych twórców. Na uwagę zasługują tutaj głównie:

- opoczyńskie wycinanki i pająki,

Źródło: <http://www.opocznopowiat.pl/>

- rzeźby oraz
- pisanki

Źródło: http://www.opocznopowiat.pl/strona-77-sztuka_ludowa.html

2.8 Pomoc społeczna w gminach i powiecie

Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Artykuł 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej precyzuje powody, w których udziela się pomocy społecznej osobom i rodzinom. Są to:

- 1) ubóstwo;
- 2) sieroctwo;
- 3) bezdomność;
- 4) bezrobocie;
- 5) niepełnosprawność;
- 6) długotrwała lub ciężka choroba;
- 7) przemoc w rodzinie;
- 8) potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 9) potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 10) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizm lub narkomania;
- 14) zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa;
- 15) klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Działania z zakresu pomocy społecznej z mocy ustawy wykonują organy administracji rządowej i samorządowej. Współpracują w tym zakresie z podmiotami społecznymi i osobami fizycznymi i prawnymi. Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, które mają na celu realizowanie zadań na szczeblu gmin i powiatów są **ośrodki pomocy społecznej** oraz **powiatowe centrum pomocy rodzinie**.

Realizacją zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz pomocą środowiskową zajmują się w Powiecie Opoczyńskim następujące ośrodki pomocy społecznej:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzewicy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białaczowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Paradyżu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniszkowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie.

Ośrodki pomocy społecznej realizują zadania gminy związane m. in. z przyznawaniem pomocy rzeczowej oraz finansowej rodzinom, zapewnieniem: schronienia, miejsc w ośrodkach wsparcia, a także świadczeniem usług opiekuńczych. W sieci pomocy społecznej swoje miejsce zajmują także:

- ✓ Dom Pomocy Społecznej w Drzewicy,
- ✓ Dom Pomocy Społecznej w Niemojowicach,
- ✓ Powiatowa Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza „Przystań” w Żarnowie
- ✓ Powiatowa Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza „Pałacyk” w Mroczkowie Gościnnym
- ✓ Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza typu Rodzinnego w Mroczkowie Gościnnym
- ✓ Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza typu Rodzinnego w Białaczowie
- ✓ Warsztaty Terapii Zajęciowej w Opocznie
- ✓ Warsztaty Terapii Zajęciowej w Żarnowie
- ✓ Warsztaty Terapii Zajęciowej w Drzewicy
- ✓ Środowiskowy Dom Samopomocy w Opocznie
- ✓ Środowiskowy Dom Samopomocy w Olszowcu

Według danych na koniec 2020 r. kadre ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu opoczyńskiego stanowiło łącznie 181 zatrudnionych tam osób, w tym 41 pracowników socjalnych. Poniższa tabela obrazuje zatrudnienie pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców danych gmin w roku 2020.

Tabela 8. Liczba pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych gmin.

l.p.	Ośrodki Pomocy Społecznej	Gmina	Liczba pracowników socjalnych w roku 2020	Liczba pracowników socjalnych na liczbę mieszkańców
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Białaczów	3	1/1912
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Mniszków	3	1/1565
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Paradyż	2	1/2212

4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Żarnów	4	1/1463
5.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Poświętne	3	1/1049
6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Sławno	4	1/1946
7.	Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Drzewica	5	1/2102
8.	Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Opoczno	17	1/1982

Źródło: opracowanie na podstawie danych pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej poszczególnych gmin.

Na koniec 2020 roku w dwóch ośrodkach pomocy społecznej działających na terenie powiatu opoczyńskiego przekroczony został określony obowiązującą ustawą o pomocy społecznej limit 2000 mieszkańców przypadających na 1 pracownika socjalnego. Wskaźnik, o którym mowa został przekroczony w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Drzewicy i Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Paradyżu.

Ośrodki pomocy społecznej zobowiązane są do realizacji określonych zadań w oparciu o zapisy kilku ustaw, wśród których zasadniczą stanowi ustawa o pomocy społecznej. Tabela zamieszczona poniżej przedstawia dane statystyczne Ośrodków Pomocy Społecznej dotyczące liczby rodzin, które korzystają ze wsparcia ośrodków.

Tabela 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w powiecie opoczyńskim

Wyszczególnienie	Rok 2019		Rok 2020	
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
	2058	5416	1690	4296

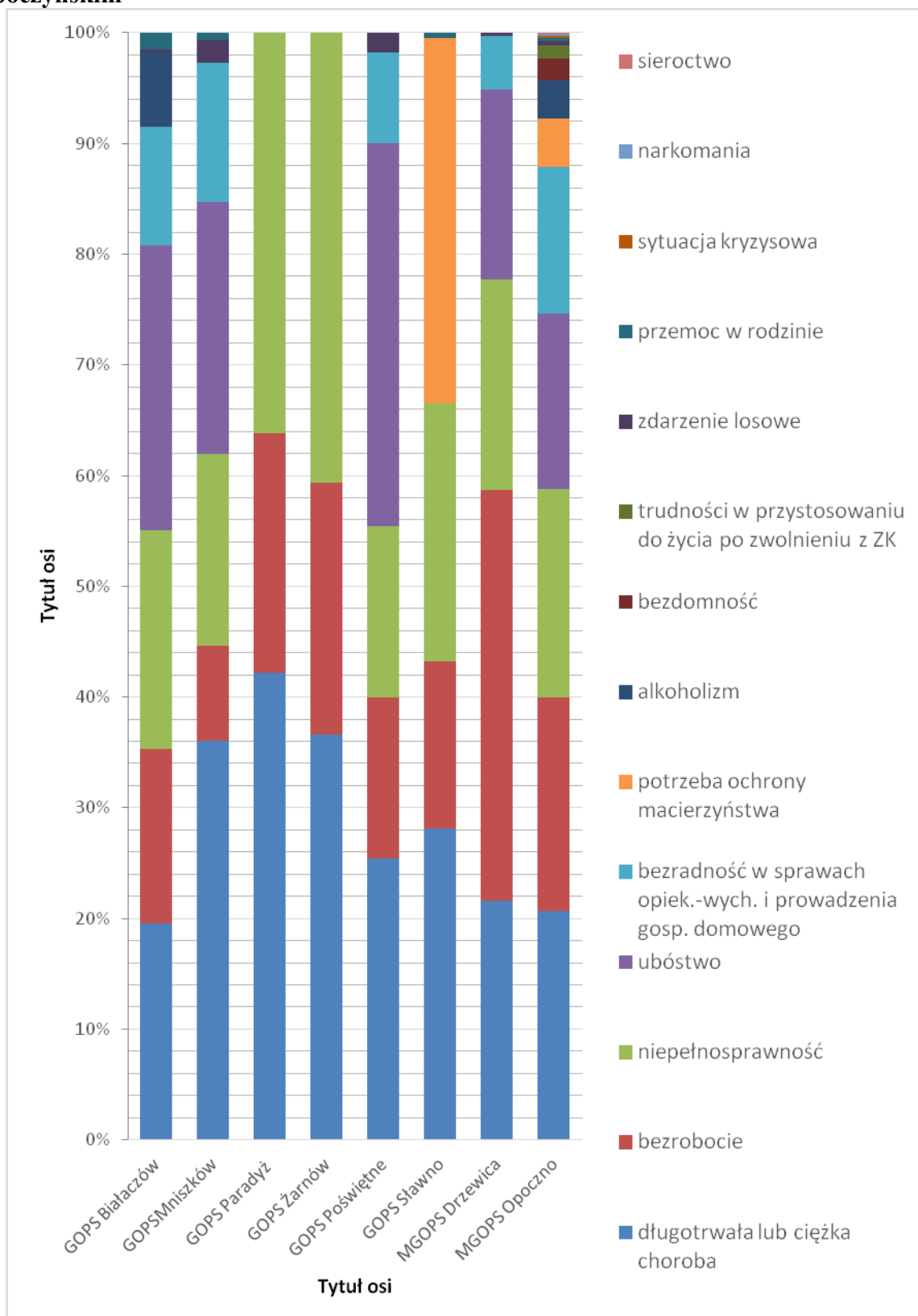
Źródło: Dane Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu opoczyńskiego za lata 2019-2020

Porównując dane statystyczne z ostatnich dwóch lat (2019 - 2020) zaobserwować można tendencję spadkową w kwestii korzystania z pomocy społecznej na terenie powiatu opoczyńskiego. Wyraźnie zarysowuje się spadek rodzin objętych wsparciem MGOPS i MOPS co utwierdza w przekonaniu, iż działania pomocowe przynoszą zakładany cel.

Pomoc społeczna udzielana jest osobom i rodzinom, które same nie są w stanie przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej, w jakiej się znalazły. Ustawa o pomocy społecznej wymienia szereg powodów przyznawania pomocy. W praktyce jednak najczęstszą podstawą

udzielania pomocy długotrwała lub ciężka choroba, następnie bezrobocie. Powody przyznania świadczeń w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej przedstawia poniższy wykres:

Wykres 2. Porównanie powodów przyznania pomocy społecznej w powiecie opoczyńskim

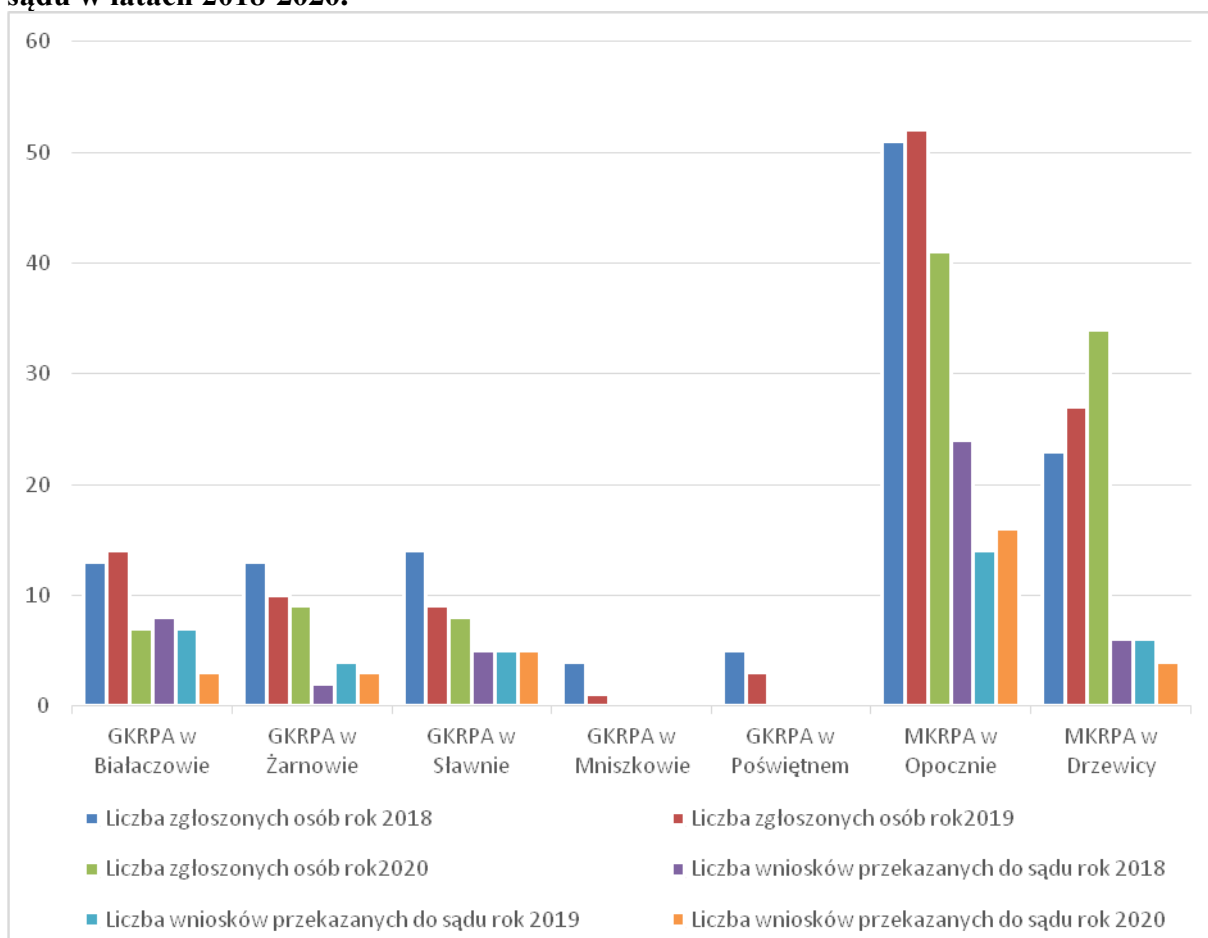

Źródło: opracowanie na podstawie danych pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej poszczególnych gmin.

Praca z rodziną obejmuje różne formy poradnictwa, tj. pracę socjalną, pracę grupową, społeczno– wychowawczą, opiekę nad rodziną. Z drugiej strony jest także ukierunkowana na zabezpieczenie i pomoc w dostępie do różnorodnych zasobów indywidualnych oraz tkwiących w grupach lub społecznościach lokalnych. Ważną rolę w pomocy społecznej odgrywają w Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do których zgłaszane są osoby z problemem alkoholowym, które kierują wnioski do sądu o przymusowe leczenie odwykowe. Poniższy wykres obrazuje ilość osób zgłoszonych do KRPR oraz liczbę wniosków skierowanych do sądu w latach 2018-2020.

Wykres 3. Liczba osób zgłoszonych do KRPR oraz liczbę wniosków skierowanych do sądu w latach 2018-2020.

Źródło: opracowanie na podstawie danych pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej poszczególnych gmin.

Na terenie powiatu opoczyńskiego jest wiele rodzin dysfunkcyjnych, w tym rodzin w których występuje przemoc. W większości z tych rodzin prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty, która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez

przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin z terenu powiatu opoczyńskiego, w których występuje przemoc (stan na dzień 31.12.2021).

Tabela 10. Liczba procedur Niebieskiej Karty w Powiecie Opoczyńskim nad którymi pracowały zespoły interdyscyplinarne (stan na dzień 31.12.2021)

Gminy	Rodziny objęte Procedurą Niebieskiej Karty z małoletnimi dziećmi		Rodziny z problemem alkoholowym z małoletnimi dziećmi	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Mniszków	0	0	0	0
Paradyż	5	9	10	9
Białaczów	1	2	5	11
Drzewica	6	12	6	12
Żarnów	3	7	6	12
Poświętne	2	6	2	9
Sławno	16	28	7	12
Opoczno	8	27	28	40
Razem	41	91	64	105

Źródło: opracowanie na podstawie danych pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej poszczególnych gmin.

Ilość wszczynanych procedur Niebieskiej Karty w powiecie opoczyńskim systematycznie wzrasta. W ogólnej ocenie pracowników poszczególnych instytucji skuteczność uruchamiania procedury jest coraz wyższa, w szczególności dzięki interdyscyplinarnemu charakterowi działań służb. Powoduje to wyższy poziom motywacji osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej. Zwiększa się ogólna świadomość i wiedza społeczna odnośnie przemocy w rodzinie, w szczególności po czym można ją rozpoznać. Liczne akcje społeczne w mediach uwrażliwiają na negatywne skutki akceptacji zachowań przemocowych i motywują do reagowania w sytuacji przemocy. Zmiany w świadomości społecznej dotyczące przemocy następują organicznie, jednak efekty tych zmian widać coraz wyraźniej. Na rzecz wszystkich osób wymagających wsparcia specjalistycznego w związku z wystąpieniem zjawiska przemocy domowej Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego funkcjonującego w strukturach PCPR w Opocznie podejmuje działania

interdyscyplinarne, których celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Według informacji z Sądu Rejonowego w Opocznie na koniec 2019 r. i 2020 r. łączna liczba osób skazanych za czyn z art. 207 kk wyniosła 102 w tym:

Tabela 11. Liczba postępowań, których przedmiotem było przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kk) prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Opocznie.

Kategorie wykroczeń	Liczba w 2019r.	Liczba w 2020r.
Wyroki w zawieszeniu	34	20
Kary pozbawienia wolności	16	16
Zobowiązania do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc	0	0

Źródło: Dane Sądu Rejonowego w Opocznie

2.9 Piecza zastępcza

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie od 1 stycznia 2012 roku pełni funkcję Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (zgodnie z Zarządzeniem Nr 51/2011 Starosty Opoczyńskiego z dnia 25 października 2011 roku). W związku z powyższym z dniem 01.01.2012r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie utworzono *Dział rodzinnej pieczy zastępczej*. Jednym z zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, (którym jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, a w nim powołany Zespół rodzinnej pieczy zastępczej) **jest organizacja opieki w rodzinach zastępczych**, w tym dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Rodziny zastępcze obejmowane są opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorzy udzielają wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, ukierunkowują w działaniach wynikających z pieczy zastępczej, zapewniają im dostęp do specjalistycznej pomocy, w tym psychologicznej, logopedycznej, medycznej i reedukacyjnej. Zespół rodzinnej pieczy zastępczej podejmuje również działania promocyjne związane z propagowaniem idei rodzicielstwa. Ponadto corocznie w związku z obchodami Dnia Rodzicielstwa Zastępczego organizowany jest **Piknik integracyjny dla rodzin zastępczych z terenu Powiatu Opoczyńskiego**. W siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie organizowane są szkolenia dla kandydatów do pełnienia

funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zgodnie z Programem Szkoleniowym „PRIDE - Rodzinna Piecza Zastępcza” licencjonowanym przez: Towarzystwo Nasz Dom, Decyzja MRPiPS nr 8/2018/RZ z dnia 30.07.2018r. zatwierdzonym przez Ministra Polityki Społecznej.

Na realizację zadań w 2020 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie wydatkowało kwotę 4.562.385,00 zł. Kadra PCPR w 2020 r. liczyła 28 pracowników i dyrektor, 3 osoby zatrudniono w ramach projektu 1 osoba – projekt „W jednym kierunku dla rodziny” i 2 osoby w projekcie „Centrum Usług Środowiskowych”. 4 pracowników zatrudnionych jest okresowo na umowę na zastępstwo.

Ponadto zadania realizowane przez PCPR określone w w/w ustawach związane są z:

- udzielaniem pomocy finansowej rodzinom zastępczym,
- pracą socjalną na rzecz osób usamodzielniających się,
- udzielaniem pomocy na usamodzielnienie dla osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz zakłady poprawcze,
- zapewnieniem opieki i wychowania w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej,
- udzielaniem pomocy jednorazowej repatriantom,
- prowadzeniem specjalistycznego poradnictwa,
- podejmowaniem działań w ramach interwencji kryzysowej.

W ramach pomocy finansowej rodzinom zastępczym, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie udziela:

- jednorazowego świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do rodziny zastępczej,
- comiesięcznego świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej,
- comiesięcznego dodatku wychowawczego (Program 500+).

Ponadto rodziny zastępcze mogą uzyskać:

a) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;

b) świadczenie na pokrycie:

- wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo,

- dla rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej – kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę na czynsz, opłaty z tytułu najmu., opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji.

System wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu opoczyńskiego jest dobrze rozbudowany. Rodziny zastępcze mają zapewnioną specjalistyczną pomoc psychologiczną i pedagogiczną (poprzez poradnictwo i terapię) oraz bezpłatną pomoc prawną funkcjonującą na terenie naszej jednostki. W razie potrzeby osoby prowadzące te formy rodzinnej pieczy, jak i umieszczone w nich dzieci są kierowane do funkcjonującej w ramach Centrum Poradni Rodzinnej lub do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Opocznie. Kontynuowane są także spotkania grup wsparcia dla rodzin zastępczych - spotkania prowadzone są cyklicznie przez specjalistów organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z trwającym projektem unijnym „W jednym kierunku dla rodziny” Zespół ds. pieczy zastępczej organizuje szkolenia dla rodziców zastępczych podnoszące ich umiejętności wychowawcze i kompetencje społeczne. Na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie działa także „Powiatowy Rzecznik Praw Rodziny” realizuje działania zmierzające do ochrony praw rodziny, a także poszczególnych jej członków przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem, itp. Rok 2020 także dla jednostki Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie stał się szczególny, w związku z panującą epidemią SARS-CoV-2 podjęliśmy działania w Projekcie pn. "Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19", którego celem było wsparcie dzieci w pieczy zastępczej w realizacji obowiązku szkolnego. W ramach projektu zakupiono dla rodzin zastępczych oraz podopiecznych w podległych Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych środki ochrony osobistej oraz sprzęt komputerowy i multimedialny, wyposażono także miejsca izolacji. Mając jednak na uwadze zapotrzebowanie na specjalistyczne wsparcie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie będzie w dalszym ciągu podejmowało działania mające na celu pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym unijnych, na realizację i wzmocnienie systemu wsparcia pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza może przybierać formę rodzinną lub instytucjonalną. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić na podstawie orzeczenia sądu, jak i na wniosek rodziców lub za ich zgodą w sytuacji pilnej potrzeby. Dziecko, co do zasady, może znajdować się w pieczy zastępczej nie dłużej niż do osiągnięcia pełnoletności.

Jednak dla dobra dziecka jego pobyt w pieczy zastępczej może zostać przedłużony do 25 roku życia.

➤ **Rodzinne formy pieczy zastępczej**

Spośród ustawowego katalogu rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu opoczyńskiego w latach 2018-2020 funkcjonowały:

- rodziny zastępcze spokrewnione,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego,
- oraz rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna.

Liczbę oraz typy rodzinnych form pieczy zastępczej istniejących na terenie powiatu opoczyńskiego w poszczególnych latach oraz liczbę umieszczonych w nich dzieci obrazuje poniższa tabela, przy czym największą liczbę wśród rodzinnych form pieczy zastępczej stanowią rodziny zastępcze spokrewnione i jest to tendencja, która utrzymuje się od czasu reformy pomocy społecznej z 1999 r. do chwili obecnej i prognozuje się, że w dalszym ciągu ta forma pieczy będzie dominującą.

Dynamikę ilości rodzin zastępczych oraz dynamikę liczby dzieci umieszczonych w poszczególnych typach rodzin zastępczych w powiecie opoczyńskim w latach 2018 – 2020 prezentują tabele 12,13,14 oraz wykresy 4 i 5.

Tabela 12. Liczba rodzin zastępczych i dzieci w poszczególnych gminach w powiecie opoczyńskim w latach 2018 – 2020

Gminy Powiatu Opoczyńskiego	2018		2019		2020	
	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci
Opoczno	25	29	26	32	30	40
Drzewica	8	14	9	17	9	17
Paradyż	4	6	4	6	4	6
Sławno	4	7	5	7	5	7
Żarnów	5	8	6	9	4	5
Białaczów	5	10	5	10	5	10
Mniszków	1	1	1	1	1	1
Poświętne	2	3	2	3	2	3
Razem	54	78	58	85	60	89

Dane własne PCPR w Opocznie

Z powyższej tabeli wynika, że z każdym rokiem liczba rodzin zastępczych funkcjonujących w Powiecie Opoczyńskim i umieszczonych w nich dzieci wzrasta.

Tabela 13. Liczba rodzin zastępczych na przestrzeni lat 2018 – 2020 z podziałem na rodziny zastępcze: spokrewnione, niezawodowe i zawodowe.

Lp.	Rodziny zastępcze	Liczba rodzin 2018	Liczba rodzin 2019	Liczba rodzin 2020
1.	Spokrewnione	29	35	38
2.	Niezawodowe	18	16	15
3.	Zawodowe w tym specjalistyczne	6	6	6
4.	Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1
RAZEM		54	58	60

Dane własne PCPR w Opocznie

Wykres 4. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Powiatu Opoczyńskiego w podziale na poszczególne typy w latach 2018 – 2020

Dane własne PCPR w Opocznie

Tabela 14. Podział rodzin zastępczych ze względu na liczbę dzieci w latach 2018 – 2020

Lp.	Rodziny zastępcze	Liczba dzieci 2018	Liczba dzieci 2019	Liczba dzieci 2020
1.	Spokrewnione	39	47	49
2.	Niezawodowe	23	19	21
3.	Zawodowe w tym specjalistyczne	14	17	16
4.	Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2	4	3
RAZEM		78	85	89

Dane własne PCPR w Opocznie

Wykres 5. Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych typach rodzin zastępczych na terenie Powiatu Opoczyńskiego w latach 2018 – 2020

Dane własne PCPR w Opocznie

Analiza powyższych danych z lat ubiegłych pokazuje, że wśród rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie opoczyńskim najliczniejszą grupę stanowią **rodziny zastępcze spokrewnione**: w 2018 r. funkcjonowało ich 29, w 2019 r. 35, a w 2020 r. było ich 38. W rodzinach tych wychowywało się odpowiednio w latach: 2018 – 39 dzieci, 2019 - 47 dzieci i w 2020 - 49 dzieci. W pierwszym kwartale br. rozwiązano 4 rodziny zastępcze spokrewnione w których przebywało 5 dzieci. Dodatkowo nadmienić należy, iż utworzono w br. kolejne 3 rodziny zastępcze spokrewnione.

W 2018 r. w 18 rodzinach niezawodowych wychowywało się 23 dzieci, w 2019 r. w 16 niezawodowych rodzinach zastępczych opiekę znalazło 19 dzieci, a w roku 2020 w 15 rodzinach niezawodowych wsparcie otrzymało 16 dzieci. W pierwszym kwartale br. rozwiązano 1 rodzinę niezawodową w której przebywało 1 dziecko, dotychczas nie utworzono żadnej nowej rodziny niezawodowej.

W zawodowych rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu opoczyńskiego, które stanowią najmniej liczną grupę, w latach 2018-2020 funkcjonowało odpowiednio: 7 rodzin zawodowych z 16 umieszczonymi w nich dziećmi. W tym w specjalistycznej rodzinie zawodowej opiekę i wsparcie przez cały okres jej funkcjonowania, tj. od 2018 r. do chwili obecnej otrzymało 2 dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności i 1 dziecko bez orzeczenia, które aktualnie jest w procedurze adopcyjnej. W bieżącym roku utworzono kolejną rodzinę zastępczą zawodową, która pod swoją opieką ma obecnie czwórkę dzieci.

Liczba dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej cały czas wzrasta, dlatego też Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie czyni ciągle starania, aby rozwijała się

sieć rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych. Od 2020 r. dzięki środkom z projektu unijnego „W jednym kierunku dla rodziny” przeszkoliło 2 pracowników na trenerów PRIDE. W kwietniu br. szkolenie ukończyły 3 rodziny niezawodowe.

2.10 Instytucjonalna piecza zastępcza

Pomimo podejmowanych działań poszczególnych instytucji gminnych i powiatowych odpowiedzialnych za realizację zadań związanych ze wsparciem i pracą z rodziną, w wielu przypadkach zachodzi konieczność umieszczania dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej, zgodnie z orzeczeniem sądu, w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu oraz w placówkach znajdujących się poza tut. Powiatem.

Na terenie Powiatu Opoczyńskiego funkcjonują cztery całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, które przyjmują dzieci z terenu Powiatu oraz innych powiatów:

Tabela 15. Wykaz placówek opiekuńczo- wychowawczych działających na terenie Powiatu Opoczyńskiego.

1.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu rodzinnego w Mroczkowie Gościnnym	Prowadzona jest od października 2010r. przez Fundację „Dar dla Potrzebujących”. Na dzień 31 grudnia 2020r. w placówce umieszczonych było 9 dzieci.
2.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego im. Juliana Andrzeja Koneckiego w Białaczowie	Współzałożycielem i fundatorem jest Fundacja „Dar dla Potrzebujących”. Pierwotnie Placówka mieściła się w Byszewach powiat łódzki wschodni, obecnie zmieniła swoją siedzibę na miejscowość Białaczów k. Opoczna. Na dzień 31 grudnia 2020r. w Placówce umieszczonych było 8 dzieci.
3.	Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Przystań” w Żarnowie	Dnia 26 czerwca 2019r. Rada Powiatu Opoczyńskiego uchwałą nr X/66/19 nadała statut Powiatowej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Przystań” w Żarnowie, natomiast Wojewoda Łódzki decyzją ZRPS-I.9423.5.2019 z dnia 27 września 2019r. wydał zezwolenie na prowadzenie Powiatowej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Przystań”, ul. Cicha 1a, 26-330 Żarnów na czas nieokreślony. Inwestycję zrealizowano w ramach projektu pn.

		<p>„Przebudowa wraz z rozbudową istniejącego budynku mieszkalnego w m. Żarnów wraz ze zmianą sposobu użytkowania dla potrzeb placówki opiekuńczo-wychowawczej dla 14 dzieci”. Całkowita wartość przedmiotowego projektu wynosi 1 580 820,92 zł, w tym 1 181 164,48 zł przyznane dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020. Na dzień 31 grudnia 2020r. w „Przystani” przebywało 14 dzieci.</p>
4.	<p>Powiatowa Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „Pałacyk” w Mroczkowie Gościnnym</p>	<p>Dnia 26 czerwca 2019r. Rada Powiatu Opoczyńskiego uchwałą nr X/66/19 nadała statut Powiatowej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Pałacyk” w Mroczkowie Gościnnym, natomiast Wojewoda Łódzki decyzją ZRPS-I.9423.8.2019 z dnia 15 stycznia 2020r. wydał zezwolenie na prowadzenie Powiatowej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Pałacyk” w Mroczkowie Gościnnym 1, 26-300 Opoczno. Na dzień 31 grudnia 2020r. przebywało 16 dzieci.</p>

Dane własne PCPR w Opocznie

Podział na liczbę dzieci umieszczonych w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych znajdujących się na terenie powiatu Opoczyńskiego przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej (stan na 31.12.2020 r.)

Dane własne PCPR w Opocznie

Ponadto dzieci pozbawione opieki wychowawczej umieszczane są także w placówkach poza Powiatem. Na dzień 31 grudnia 2020r. w różnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem powiatu opoczyńskiego przebywało **4 dzieci** z naszego powiatu.

Tabela 16. Liczba dzieci z powiatu opoczyńskiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Polski

Lp.	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza	Liczba dzieci
1	SOS Wioski Dziecięce Biłgoraj	2
2	Dom dla Dzieci w Kielcach	1
3	Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy dla Dzieci w Częstochowie	1

Dane własne PCPR w Opocznie, stan na 31.12.2020r.

W instytucjonalnej pieczy zastępczej poza terenem powiatu opoczyńskiego w 2020 r. przebywało 4 dzieci. Łączny koszt pobytu wychowanków w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza terenem Powiatu Opoczyńskiego w roku 2020 to **193 269,35 zł.**

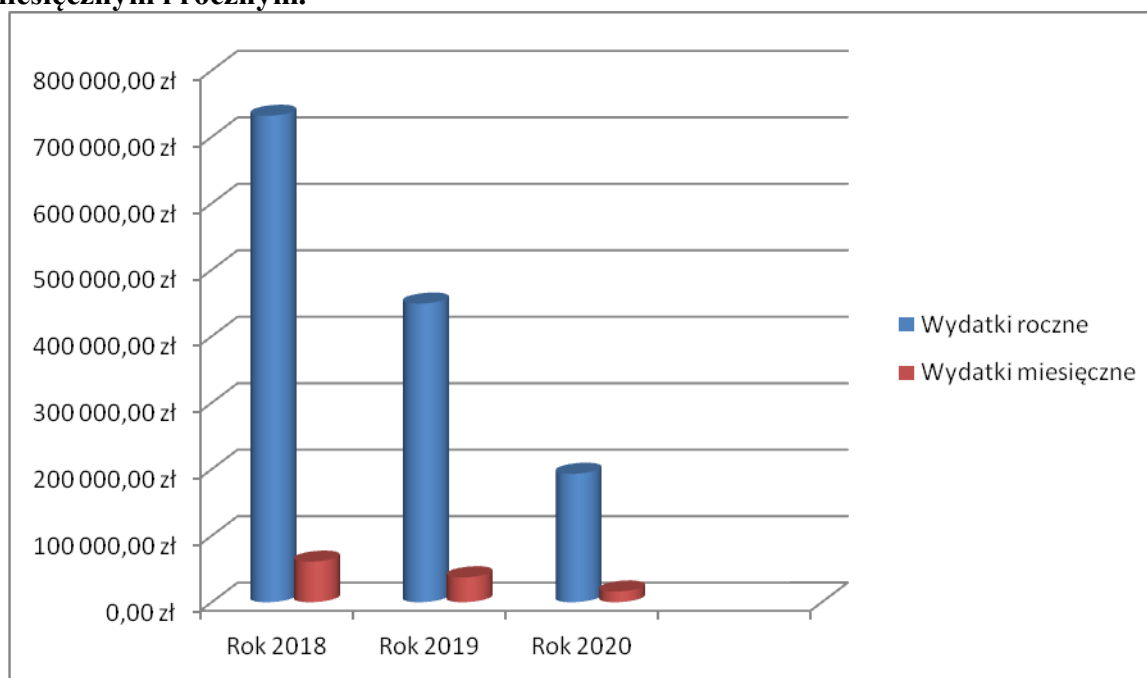
Liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz koszty ich utrzymania ponoszone przez Powiat Opoczyński w latach 2018-2020 prezentuje tabela 17 oraz wykres 7.

Tabela 17. Liczba dzieci umieszczanych przez Powiat Opoczyński w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	Lata		
	2018	2019	2020
Dzieci umieszczone w placówkach na terenie Powiatu	13	22	43
Dzieci umieszczone w placówkach poza Powiatem Opoczyńskim	18	14	4

Dane własne PCPR w Opocznie

Wykres 7. Koszt utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem Powiatu ponoszone przez Powiat Opoczyński w latach 2018 – 2020 w ujęciu miesięcznym i rocznym.

Dane własne PCPR w Opocznie

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 5/2021 Starosty Opoczyńskiego z dnia 27 stycznia 2021r., średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych powiatu opoczyńskiego wynoszą:

- 1) W Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej typu Rodzinnego w Mroczkowie Gościnnym - **4.150,23zł;**
- 2) W Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej typu Rodzinnego im. Juliana Andrzeja Koneckiego w Byszewach – **4.020,75zł;**
- 3) W Powiatowej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Pałacyk” w Mroczkowie Gościnnym - **5.466,27zł;**
- 4) W Powiatowej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Przystań” w Żarnowie – **4.601,74zł**

Jako powiat, który posiada własne placówki Powiat Opoczyński w dużym stopniu ogranicza się koszty utrzymania dzieci w wysokości określonej przez placówki poza terenem powiatu. Prezentuje to zjawisko wykres nr 7, który ujmuje wyraźną tendencję spadkową w zakresie finansowania pobytu dzieci w placówkach poza powiatem opoczyńskim.

Jednak ilość miejsc dla dzieci umieszczanych w Placówkach na terenie powiatu jest ciągle niewystarczająca. Aktualnie dzieci, które przebywają w placówkach opiekuńczo –

wychowawczych stanowią liczne rodzeństwa, są w wieku dorastania lub są dziećmi niepełnosprawnymi, w związku z czym znalezienie dla nich kandydatów na rodziców zastępczych, a tym bardziej adopcyjnych jest bardzo trudne, a wręcz niemożliwe.

2.11 Sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych

➤ Sytuacja osób niepełnosprawnych na terenie powiatu opoczyńskiego

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Informacje co do skali problemu, jakim jest niepełnosprawność w gminach należących do powiatu opoczyńskiego zawierają dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Z nadesłanych danych wynika, że w 2019 i 2020 roku **niepełnosprawność** była trzecim powodem przyznawania pomocy społecznej w powiecie. Ogólna liczba mieszkańców powiatu, którym przyznano pomoc z uwagi na występującą niepełnosprawność w 2019 r. wynosiła 726, w 2020 r. – 619.

W przypadku osób z niepełnosprawnościami szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja, w tym rehabilitacja społeczna. Ma ona na celu przede wszystkim umożliwienie osobom dotkniętym niepełno sprawnościami uczestnictwa w życiu społecznym poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Zadania powiatu w zakresie rehabilitacji społecznej są realizowane w szczególności przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie. W tabelach poniżej przytoczono informacje, co do środków finansowych przeznaczonych na ten cel w latach 2018, 2019 i 2020 oraz liczby osób objętych tymi działaniami.

Tabela 18. Środki finansowe PFRON przeznaczone na rehabilitację społeczną w powiecie opoczyńskim w latach 2018-2020

Środki finansowe przeznaczone na:	2018	2019	2020
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	74.609,00	99.259,00	86.593,00
Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sprzętu rehabilitacyjnego	300.542,03	379.256,00	469.444,00
Likwidacja barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się	90.001,00	99.454,00	143.407,00
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	40.000,00	34.000,00	-
Zobowiązania dot. Dofinansowania kosztów działalności WTZ w Opocznie	547.668,00	597.168,00	676.368,00
Zobowiązania dot. Dofinansowania kosztów działalności WTZ w Drzewicy	414.900,00	452.400,00	512.400,00
Zobowiązania dot. Dofinansowania kosztów działalności WTZ w Żarnowie	497.880,00	542.880,00	614.880,00
Razem	1 965 600,00 zł	2 204 417,00 zł	2 503 092,00 zł

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie

Tabela 19. Zakres rehabilitacji społecznej w powiecie w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	Liczba osób które otrzymały dofinansowanie		
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Turnusy rehabilitacyjne	37+28	58 + 36 opiekunów	52+19 opiekunów
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	282	399	444
Sprzęt rehabilitacyjny	16	1	8

Likwidacja architektonicznych, technicznych i komunikowaniu się barier w	69	58	55
--	----	----	----

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie

Tabela 20. Środki finansowe PFRON wydatkowane na rehabilitację społeczną w powiecie opoczyńskim w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	Wydatkowane środki		
	2018 r.	2019 r.	2020
Turnusy rehabilitacyjne	74.609,00	99.259,00	78.236,00
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	287.932,00	378.256,00	438.746,00
Sprzęt rehabilitacyjny	12.610,00	1000,00	6099,00
Likwidacja architektonicznych, technicznych i komunikowaniu się barier w	90.001,00	99 454,00	120.594,00
Razem	465 152,00 zł	577 969,00 zł	643 675,00 zł

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie

Z analizy powyższych tabel wynika, iż liczba osób ubiegających się o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze utrzymuje się na wysokim poziomie. Świadczyć to może o postępującym procesie zachorowalności społeczeństwa i tym samym wzrastającej liczbie osób niepełnosprawnych wymagających zaopatrzenia ortopedycznego.

Poza wyżej wymienionymi działaniami, pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie udzielają osobom z niepełno sprawnościami, ich rodzinom oraz pracodawcom porad i informacji na temat możliwości uzyskania pomocy, regulacji prawnych i programów adresowanych do tej grupy osób.

- **Od 2012 roku PCPR realizuje finansowany ze środków PFRON program „Aktywny samorząd”.**

Struktura programu

1.Moduł I –likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

Obszar A –likwidacja bariery transportowej,

Zadania: 1 i 4 –pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,

Zadania: 2 i 3 –pomoc w uzyskaniu prawa jazdy;

Obszar B –likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym,

Zadania: 1, 3 i 4 –pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,

Zadanie 2 –dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

Zadanie 5 –pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego,

Obszar C –likwidacja barier w poruszaniu się;

Zadanie 1 –pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

Zadanie 2 –pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

Zadanie 3 –pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,

Zadanie 4 –pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,

Zadanie 5 –pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;

Obszar D –pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II –pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Cele szczegółowe programu:

- 1) przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu, słuchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego;
- 2) przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych;
- 3) umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie;

- 4) poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji;
- 5) wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych.

Tabela 21. Dane dotyczące realizacji programu „Aktywny samorząd” w latach 2018 – 2020

Rok	Liczba osób objętych dofinansowaniem	Kwota dofinansowania
2018	69	187 369,80 zł
2019	80	376 475,54 zł
2020	80	376 475,91 zł

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie

Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych realizowana jest także w warsztatach terapii zajęciowej poprzez terapię zajęciową mającą na celu zwiększenie ogólnej sprawności uczestników, przygotowanie ich do życia oraz rozwój ich zdolności i umiejętności. Na terenie Powiatu Opoczyńskiego działają **3 Warsztaty Terapii Zajęciowej** które skupiają łącznie 88 uczestników.

- WTZ w Opocznie prowadzone przez Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych – 33 uczestników,
- WTZ w Drzewicy prowadzone przez Gminę Drzewica – 25 uczestników,
- WTZ w Żarnowie prowadzone przez Gminę Żarnów – 30 uczestników).

Dofinansowanie kosztów Warsztatów Terapii Zajęciowej w 90% stanowi środki PFRON, a w 10% są to środki Powiatu Opoczyńskiego, pozostałe środki pochodzą ze sprzedaży prac oraz z innych źródeł.

➤ **Sytuacja osób starszych na terenie powiatu opoczyńskiego**

Innym czynnikiem, który może prowadzić do wykluczenia społecznego jest długotrwała choroba, która utrudnia, a czasem wręcz uniemożliwia sprawne funkcjonowanie osoby w środowisku. Problem ten może dotyczyć zarówno osób samotnych, jak i jednego z członków rodziny. Długotrwała choroba jednego członka rodziny może spowodować, w krótkim czasie, że cała rodzina stanie na skraju ubóstwa.

Długotrwała choroba, czyli choroba przewlekła, jak nazwa wskazuje nie jest stanem przejściowym, lecz wiąże się z dolegliwościami, które nie mijają, ale utrzymują się przez lata, a często w miarę upływu czasu także nasilają się. Wpływa to na funkcjonowanie człowieka niemal w każdej sferze życia, ponieważ dotychczasowe życie staje się podporządkowane chorobie. Negatywne skutki długotrwałej choroby powodują obniżenie sprawności fizycznej, pogorszenie samopoczucia, ograniczenia w podejmowaniu pracy, a także w kontaktach społecznych. Towarzyszące długotrwałej chorobie dolegliwości zdrowotne wymagają zwykle dużych nakładów finansowych, potrzebę długoterminowej opieki lekarskiej, co wiąże się z pogorszeniem kondycji finansowej, w związku ze zwiększeniem wydatków na leczenie czy rehabilitację. Konsekwencją długotrwałej choroby bywa często niepełnosprawność.

Dodatkowym problemem, który należy podkreślić w przypadku tego czynnika jest fakt, iż rodziny, w których dochodzi do długotrwałej choroby często nie kwalifikują się do wsparcia z pomocy społecznej, ze względu na niespełnianie kryterium dochodowego. Jednakże ich faktyczna sytuacja finansowa może być o wiele gorsza niż rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Częstotliwość występowania problemu długotrwałej choroby nasila się wraz ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, gdyż problem ten dotyka statystycznie najczęściej osoby starsze, w podeszłym wieku.

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej powiatu opoczyńskiego wynika, że osoby w wieku poprodukcyjnym (czyli. 65+) to 19,86% społeczeństwa w powiecie. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 22. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności powiatu opoczyńskiego w latach 2018-2020

Zakres danych	2020
Liczba mieszkańców powiatu ogółem	75 870 osób
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	15 071 osób
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności powiatu	19,86 %

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie

Zważywszy na fakt, iż odnotowany w ramach najstarszej grupy wiekowej wskaźnik nie jest zbyt duży, ale wyraźny, można wysnuć wniosek, iż społeczność powiatu opoczyńskiego wpisuje się w tendencję starzenia się. Tym samym, starzenie się społeczeństwa powoduje

konieczność dokonywania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

- Domy pomocy społecznej stanowią jedną z **form pomocy instytucjonalnej przeznaczonej** dla osób, wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.
- Świadczą usługi **bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne** na poziomie obowiązujących standardów, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających, z uwzględnieniem wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopnia ich sprawności fizycznej i psychicznej.
- Na terenie powiatu opoczyńskiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej:

- **Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Drzewicy** przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych. Liczba miejsc statutowych wynosi 77.

- **Dom Pomocy Społecznej w Niemojowicach** przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz osób w podeszłym wieku. Liczba miejsc statutowych wynosi 97.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu opoczyńskiego zamieszkiwało 165 pensjonariuszy, w tym: 76 w DPS w Drzewicy oraz 89 w DPS w Niemojowicach.

Koszt utrzymania mieszkańca w 2020 r. wynosił:

- w DPS Niemojowice 3 550,00 zł,
- w DPS Drzewica 3 335,00 zł.

2.12 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to proces chroniący zdrowie i życie, a także mienie obywateli i mienie publiczne oraz suwerenność państwa przed zjawiskami godzącymi w nie

oraz w ogólnie przyjęte normy. Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców w Powiecie Opoczyńskim czuwają następujące służby, inspekcje i straże:

1. Komenda Powiatowa Policji w Opocznie z podległymi jednostkami, tj. Komisariat Policji w Paradyżu i Posterunek Policji w Drzewicy
2. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Opocznie,
3. Straż Miejska w Opocznie,
4. Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Opocznie,
5. SP ZOZ Szpital Powiatowy im. E. Biernackiego w Opocznie,
6. Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Opocznie,
7. Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Opocznie,
8. Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie.

Wszystkie wyżej wymienione instytucje, we współpracy z jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych zlokalizowanymi w poszczególnych gminach Powiatu, zapewniają kompleksowe bezpieczeństwo we wszystkich sferach życia mieszkańców powiatu opoczyńskiego.

Niniejszy rozdział - głównie w oparciu o dane Komendy Powiatowej Policji w Opocznie - przedstawia stan bezpieczeństwa publicznego w Powiecie Opoczyńskim. Według danych Komendy Policji w Opocznie, w powiecie opoczyńskim w 2019 i 2020 roku stwierdzono ogółem **3320 przestępstw**.

Tabela 23. Dane statystyczne dotyczące wykrywalności poszczególnych kategorii przestępstw w powiecie opoczyńskim w latach 2019-2020.

Kategorie popełnionych przestępstw:	Liczba w 2019r.	Liczba w 2020r.
Kradzieże	115	94
Kradzieże z włamaniem	166	65
Przestępstwa rozbójnicze	11	4
Uszkodzenia mienia	47	40
Nietrzeźwi kierujący	156	129
Przestępstwa gospodarcze	787	275
Przestępstwa drogowe	191	160
Bójki, pobicia, uszkodzenia ciała	30	28
Inne przestępstwa	465	557

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Opocznie

Na podstawie uzyskanych z KPP w Opocznie danych za okres od 2019 r. do 2020 r. można stwierdzić, że na terenie Powiatu Opoczyńskiego występuje:

- bardzo wyraźny spadek przestępstw związanych z kradzieżami z włamaniem;
- spadek liczby odnotowanych przestępstw związanych z kradzieżą;
- wyraźny spadek przestępstw rozbójniczych;
- stosunkowo niewielka przestępczość nieletnich;
- wyraźny spadek przestępstw o charakterze gospodarczym;
- praktycznie stała liczba przestępstw związanych z bójkami, pobiciami, uszkodzeniami ciała

Ponadto wskazano liczbę wykonywanych nadzorów w 2019r. i 2020r.

Tabela 24. Dane statystyczne dotyczące wykonywanych nadzorów w poszczególnych sprawach w latach 2019 - 2020 r.

Kategorie wykonywanych nadzorów	Liczba w 2019r.	Liczba w 2020r.
W sprawach nieletnich	55	49
W sprawach dotyczących obowiązku podjęcia leczenia odwykowego	123	120
W sprawach opiekuńczych	83	81

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Opocznie

2.13 Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe są istotnym przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z najważniejszych form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, a także mają wpływ na zwiększenie szans rozwoju małych i średnich miejscowości oraz całych regionów. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale całego ich lokalnego otoczenia, sprzyja w istotny sposób budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnej poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów. Organizacje pozarządowe stają się często partnerem dla instytucji podejmujących działania na rzecz środowisk lokalnych bądź poszczególnych grup i osób wymagających pomocy lub wsparcia. Samorządy opracowują

programy określające zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi, aby właściwie wykorzystać potencjał wszystkich partnerów we wspólnym działaniu dla pożytku publicznego. Miasta i gminy powiatu opoczyńskiego udzielają organizacjom pozarządowym wsparcia m.in. finansowego, lokalowego lub w postaci pomocy prawnej, aby skutecznie mogły działać dla dobra regionu i jego mieszkańców.

Na terenie powiatu opoczyńskiego na koniec 2020 roku zarejestrowanych było 198 podmiotów organizacji pozarządowych, z czego współpracujących z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie jest 17 w tym 3 Fundacje. Działają one w różnych sferach życia społecznego: sporcie, rekreacji, wypoczynku, kulturze i sztuce, edukacji, ochronie zdrowia, pomocy społecznej i wsparciu potrzebujących, pomocy rodzinie, ekologii, sprawach obywatelskich, rozwoju i wielu innych dziedzinach. Wiele z takich organizacji prowadzi działalność edukacyjną, inne skupiają się na organizowaniu pomocy dla osób i grup, które zmagają się z problemami wynikającymi z trudnej sytuacji zdrowotnej, materialnej lub społecznej. Liczne organizacje działają na rzecz rozwoju swojej miejscowości lub gminy, inne zrzeszają pasjonatów rozwijających swoje zainteresowania.

Samorząd powiatu opoczyńskiego prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowymi na zasadach prawnie określonych. Wykaz organizacji pozarządowych współpracujących z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, według stanu na dzień 31.12.2020 r.:

Tabela 25. Wykaz organizacji pozarządowych współpracujących z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, według stanu na dzień 31.12.2020 r.

1.	Fundacja „Dar dla Potrzebujących” w Mroczkowie Gościnnym,
2.	Fundacja „Uśmiech Dziecka To Nasz Cel” w Opocznie,
3.	Fundacja „Ostoja” um. Siostry Klaryski Stanisławy w Opocznie,
4.	Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych w Żarnowie,
5.	Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych w Opocznie,
6.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Drzewicy,
7.	Polski Związek Niewidomych Koło w Opocznie,
8.	Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Budzimy Nadzieję”,
9.	Drzewickie Centrum Wolontariatu „Ofiarna Dłoń”,
10.	Abstynencie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „OPOKA”,
11.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy,

12.	Opoczyński Klub Amazonek „OKA”,
13.	Świetlica Środowiskowa „Pinokio” w Opocznie,
14.	Centrum Integracji Społecznej „Zielone Światło” w Opocznie,
15.	Stowarzyszenie Polskiego Związku Niewidomych w Opocznie
16.	Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym „Nadzieja” w Małych Końskich
17.	Stowarzyszenie „Serca bez granic” w Opocznie

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie

2.14 Problemy społeczne w opinii środowiska lokalnego

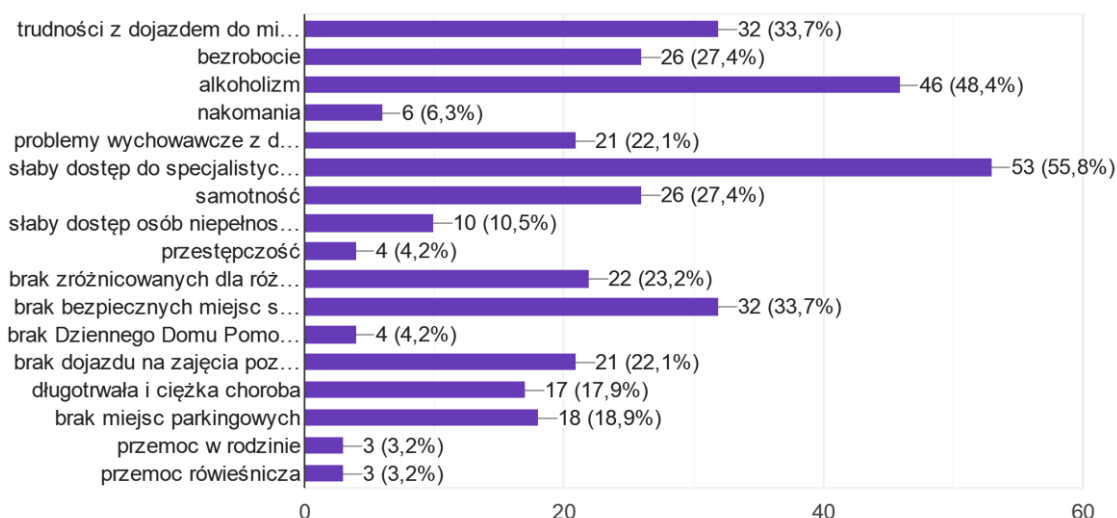
Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach identyfikacji problemów społecznych w powiecie opoczyńskim oraz próby określenia stopnia ich natężenia zostały przeprowadzone badania ankietowe. Do analizy przedłożono 95 anonimowo wypełnionych ankiet. Grupa badawcza nie była grupą reprezentatywną, w badaniu mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę. Wśród wielorakiej tematyki (*źródło utrzymania, niepełnosprawność, bezpieczeństwo*) w ankiecie zawarto pytanie dotyczące **Zauważalnych problemów społecznych w miejscu zamieszkania**, pytanie miało charakter wielokrotnego wyboru, ankietowani wśród najczęstszych odpowiedzi zaznaczali:

- „Słaby dostęp do specjalistycznych usług zdrowotnych” - 55,8%,
- „Alkoholizm” – 48,4%,
- „Brak bezpiecznych miejsc spotkań dla młodzieży w mieście” - 33,7% oraz
- „Trudności z dojazdem do miasta” – 33,7%.

Na podstawie przytoczonych opinii, można wysnuć wniosek, iż dotkliwym problemem dla mieszkańców naszego powiatu jest przede wszystkim służba zdrowia i wiodący problem słabego dostępu do specjalistycznej opieki. Rozkład odpowiedzi jakie uzyskano ilustruje poniższy wykres.

26. Proszę zaznaczyć problemy jakie Państwo zauważają w swoim miejscu zamieszkania (wybierz 3 odpowiedzi)

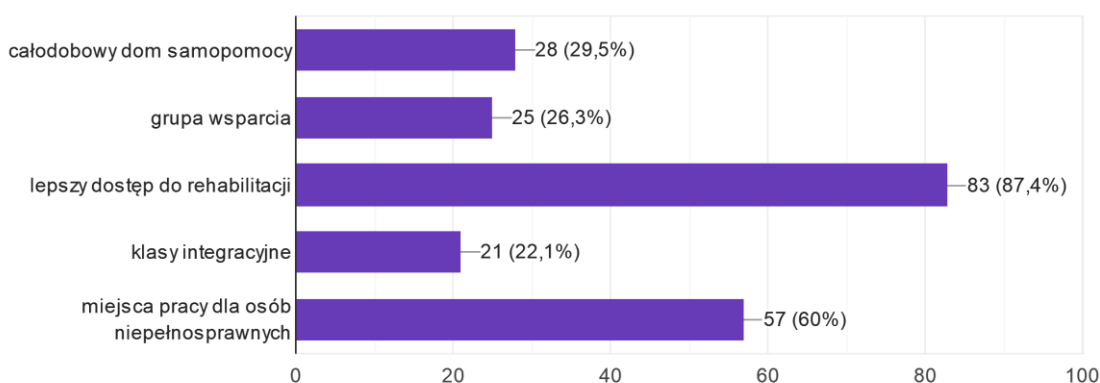
95 odpowiedzi

Dla lepszego rozpoznania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w ankiecie zawarto, także pytanie „**Jakie zmiany w naszym powiecie pomogłyby w funkcjonowaniu osobom niepełnosprawnym?**” Respondenci po raz kolejny skierowali uwagę na problem związany z opieką zdrowotną, 87,4% odpowiedziało, że zmiany powinny być wprowadzone w lepszym dostępie do rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych.

19. Jakie zmiany w naszym powiecie pomogłyby w funkcjonowaniu osobom niepełnosprawnym?

95 odpowiedzi

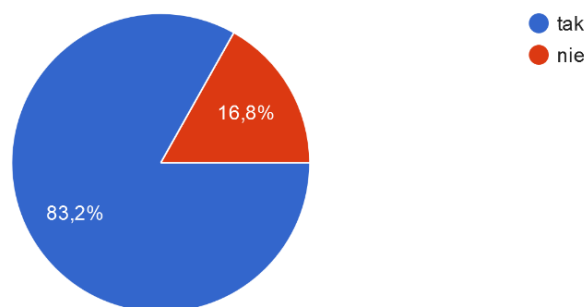

Mieszkańcy powiatu wypowiadali się również w tematyce bezpieczeństwa – poczucia bezpieczeństwa, oraz miejsc szczególnie niebezpiecznych w ocenie mieszkańców. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

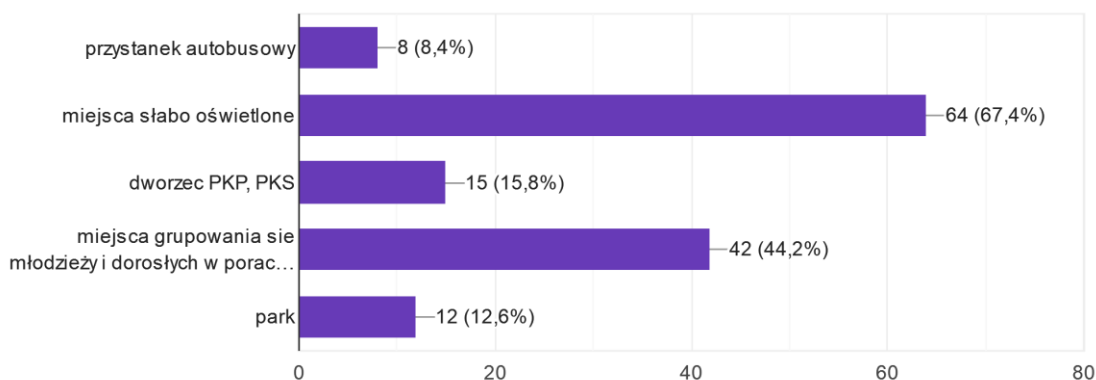
23. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania?

95 odpowiedzi

24. Proszę wskazać miejsca szczególnie niebezpieczne w Pani/Pana miejscu zamieszkania?

95 odpowiedzi

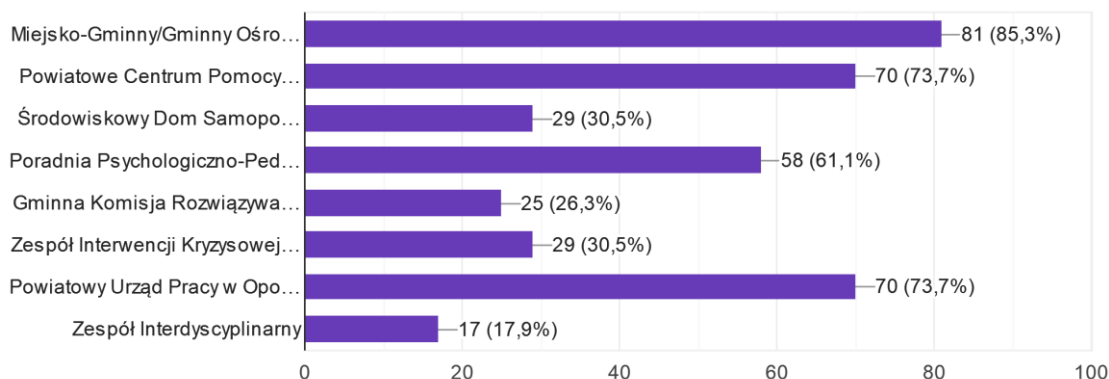

Zdecydowana większość ankietowanych odpowiedziała, że czuje się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania, bo aż (83,2%). Zdaniem mieszkańców do miejsc, które według ich opinii są najbardziej niebezpieczne można wymienić „Miejsca słabo oświetlone” – 67,4%, w następnej kolejności są to „Miejsca w których grupuje się młodzież i dorośli”, szczególnie w porach wieczornych – (44,2%).

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające na terenie powiatu opoczyńskiego obejmujące swoim zasięgiem działania na rzecz mieszkańców, które mogą przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania problemów społecznych. Zadowalającym jest fakt, iż ankietowani w dużej mierze znają wymienione instytucje oraz mają podstawową wiedzę dotyczącą kierunku ich działań. W pierwszej kolejności wymieniano: Miejsko-Gminny/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (85,3%), następnie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (73,7%), oraz Powiatowy Urząd Pracy (73,7%).

25. Którą z niżej wymienionych organizacji wspomagających rodzinę zna Pani/Pan?

95 odpowiedzi

2.15 Analiza SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Poniżej zamieszczono zapisy analizy SWOT dla polityki społecznej w Powiecie Opoczyńskim.

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra współpraca między instytucjami, organizacjami i samorządem w zakresie polityki społecznej – koordynacja działań, wymiana informacji, 2. Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne powiatu opoczyńskiego, 3. Wysoki poziom przygotowania merytorycznego kadr pracujących w obszarze polityki społecznej powiatu opoczyńskiego, powszechna gotowość dalszego podnoszenia 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczające środki finansowe przeznaczane na realizację polityki społecznej w powiecie opoczyńskim, 2. Niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe kadr polityki społecznej powiatu (np. szkoleń podnoszących umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych, szkoleń podnoszących kwalifikacje kadr socjalnych) 3. Brak wyspecjalizowanych placówek w zakresie

<p>kwalifikacji zawodowych wśród kadr polityki społecznej,</p> <p>4. Spadek bezrobocia w powiecie opoczyńskim,</p> <p>5. Dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych w Opocznie i gminach ościennych, zróżnicowana baza szkolno-dydaktyczna, dostosowywanie się placówek oświatowych do zachodzących zmian i nowych zadań, dobry stan bazy materialnej szkół średnich – wyremontowane budynki, internaty, obiekty sportowe, zróżnicowanie polegające na funkcjonowaniu w sferze oświaty zarówno podmiotów publicznych jak i niepublicznych,</p> <p>6. Zespoły interdyscyplinarne w gminach,</p> <p>7. Rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,</p> <p>8. Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, socjalizacyjnego, socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi,</p> <p>9. Akcje promujące rodzicielstwo zastępcze, rodzinnej pieczy zastępczej, pozyskiwanie środków finansowych na działania wspierające rodziny zastępcze,</p> <p>10. Realizacja projektów wspierających rodziny zastępcze,</p> <p>11. Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin,</p> <p>12. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością</p> <p>13. Informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy,</p> <p>14. Rozwijanie się ofert usług dla osób niepełnosprawnych: usługi opiekuńcze, także specjalistyczne, ŚDS, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego,</p> <p>15. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na wsparcie osób niepełnosprawnych</p> <p>16. Działalność rodzin zastępczych oraz Domów Pomocy Społecznej</p>	<p>w zakresie pomocy i opieki nad rodziną:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzinne domy dziecka • mieszkania chronione • hospicjum • Policyjna Izba Dziecka <p>4. Niedostateczna liczba rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych;</p> <p>5. Niska aktywność w poszukiwaniu pracy przez osoby biernie zawodowo;</p> <p>6. Stosunkowo duża liczba rodzin wykazujących się bezradnością i biernością w rozwiązywaniu problemów życiowych,</p> <p>7. utrwalone uzależnienie osób (długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, wykluczonych społecznie) od świadczeń pomocy społecznej powodujące obniżenie aktywności zawodowej;</p> <p>8. Brak możliwości zapewnienia miejsca w ośrodkach wsparcia na terenie powiatu osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,</p> <p>9. Występowanie wysokiego odsetku uzależnień i przemocy w rodzinie,</p> <p>10. Ograniczone możliwości, szczególnie w gminach wiejskich, w zakresie zapewnienia lokali mieszkalnych dla młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą,</p> <p>11. Zbyt mała liczba mieszkań socjalnych,</p> <p>12. Brak dostępu osób niepełnosprawnych do domów dziennego pobytu,</p> <p>13. Brak centrów opiekuńczo-mieszkalnych</p> <p>14. Brak Zakładu Aktywności Zawodowej na terenie powiatu,</p> <p>15. Ograniczony dostęp osób starszych do informacji z Internetu,</p> <p>16. Niedostosowanie miejsc i obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych (bariery architektoniczne),</p> <p>17. Ograniczone środki finansowe na realizację zadań społecznych;</p>
---	---

<p>17. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia</p> <p>18. Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu</p> <p>19. Znajomość przez instytucje realizujące politykę społeczną środowisk lokalnych, dobre rozpoznanie występujących zagrożeń i potrzeb, orientacja na klienta, dziecko, rodzinę,</p> <p>20. Współpraca placówek oświatowych z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie poradnictwa zawodowego i kształtowania kariery zawodowej ludzi młodych</p> <p>21. Zapewnienie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu)</p>	
szanse	zagrożenia
<p>1. Możliwości pozyskiwania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,</p> <p>2. Rozwój świadomości społecznej w kierunku solidarności społecznej, konieczności pomagania i wspierania pewnych grup społecznych,</p> <p>3. Tendencja spadkowa stopy bezrobocia w regionie, budowa w regionie kolejnych zakładów pracy (Remtrak)</p> <p>4. Wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy</p> <p>5. Powszechny wzrost umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii,</p> <p>6. Wzrost popularności wolontariatu i aktywności organizacji pozarządowych,</p> <p>7. Rozwój i wzmacnianie systemu pieczy zastępczej;</p> <p>8. Zasoby powiatu umożliwiające wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością</p>	<p>1. Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność przepisów, trudność w interpretacji przepisów prawnych, częste zmiany prawa, oderwanie prawa od „życia”</p> <p>2. Uzależnienie mieszkańców powiatu od świadczeń pomocy społecznej i utrwalanie bezradności życiowej,</p> <p>3. Małe zainteresowanie rodzicielstwem zastępczym w powiecie,</p> <p>4. Niewystarczająca oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami rodzin, dzieci i młodzieży,</p> <p>5. Marginalizacja osób starszych, pozbawionych wsparcia rodziny i wsparcia środowiskowego,</p> <p>6. Rosnąca dysproporcja dochodów w społeczeństwie, narastający problem ubożenia pewnych grup społecznych,</p> <p>7. Niekorzystne zmiany modelu życia – konsumpcjonizm, rozbijanie więzi rodzinnych i społecznych</p> <p>8. Narastający problem uzależnień w rodzinach,</p>

9. Wiedza osób niepełnosprawnych i starszych o dostępnych formach pomocy umożliwiających wzmacnianie ich potencjału	9. Nakładanie na jednostki samorządu terytorialnego kolejnych zadań w zakresie polityki społecznej bez jednoczesnego zwiększenia dopływu środków finansowych, nieproporcjonalność ilości zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie polityki społecznej w stosunku do przekazywanych z budżetu środków
10. Społeczna akceptacja dla likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie	
11. Działalność organizacji pozarządowych na rzecz osób starszych	10. Brak wystarczającej sieci domów dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych
12. Wzrastająca liczba osób starszych działających w Klubach Seniora, Senior Wigor, Senior+	11. Nieodpowiednia do potrzeb liczebność i poziom fachowości kadry świadczącej opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym
	12. Niewystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy

CZĘŚĆ PROGRAMOWA. CELE STRATEGII I KIERUNKI DZIAŁAŃ

III. PROJEKTOWANE CELE I DZIAŁANIA

3.1 Wizja i misja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Opoczyńskim na lata 2021-2028 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w powiecie, które destabilizują życie mieszkańców. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Powiat Opoczyński miejscem przyjaznym dla mieszkańców zapewniającym wysoki poziom i jakość życia, z szeroką dostępnością do usług społecznych oraz warunkami sprzyjającymi rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Poprawa jakości życia mieszkańców powiatu opoczyńskiego poprzez rozszerzenie systemu wsparcia społecznego przy wzajemnej współpracy instytucji powiatowych, gminnych i organizacji pozarządowych.”

Proponowana misja zakłada stworzenie wielopłaszczyznowego i zintegrowanego systemu wsparcia, który zachęca do wprowadzania nowych rozwiązań wspomagających rozwój szeroko rozumianej pracy socjalnej oraz aktywizacji środowiska lokalnego. Wytyczne cele strategii zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej.

3.2 Cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań

Głównym celem „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Opoczyńskiego na lata 2021 -2028” są działania zmierzające do rozwoju społeczności lokalnej naszego powiatu, w taki sposób, aby rozwój obejmował także osoby i rodziny obecnie z różnych przyczyn wykluczone społecznie lub zagrożone wykluczeniem społecznym.

• CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel nr 1 – Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji

Cel nr 2 - Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin w tym niepełnosprawnych oraz starszych

Cel nr 3 - Promowanie właściwych postaw społecznych ważnych dla przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie, przestępczości i uzależnieniom

Cel nr 4 - Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i wzmacnianie dialogu społecznego

Cel nr 1 – Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji				
Cel operacyjny	Działanie	Realizatorzy działania	Czas realizacji	Wskaźnik pomiaru celu
1.1 ROZWÓJ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	1. Rozwój systemu pieczy zastępczej w formach rodzinnych,	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie,	Działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, Liczba dzieci wracających z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych lub rodzin adopcyjnych,
	2. Podjęcie szeroko zakrojonych lokalnie działań promocyjnych na rzecz rodzicielstwa zastępczego,	- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,		
	3. Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych,			

	4. Prowadzenie warsztatów i szkoleń oraz grup wsparcia dla funkcjonujących rodzin zastępczych, mających na celu podniesienie ich kwalifikacji,	<ul style="list-style-type: none"> - Ośrodek Interwencji Kryzysowej, - Firmy szkoleniowe zewnętrzne, - Ośrodki Pomocy Społecznej, - Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, - Inne podmioty w zależności od potrzeb i możliwości 		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej instytucjonalnej, • Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych dotyczących rodzicielstwa zastępczego, • Liczba osób objętych szkoleniem dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, • Liczba rodzin zastępczych uczestniczących w szkoleniach i grupach wsparcia, • Liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych zawodowych, • Liczba rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej objętych poradnictwem i terapią w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, • Liczba sporządzonych Indywidualnych Programów Usamodzielnienia, • Liczba wychowanków, którym przyznano pomoc na usamodzielnianie, • Liczba usamodzielnionych wychowanków i korzystających z pomocy, • Rodzaje udzielonej pomocy,
	5. Zapewnienie właściwej opieki dzieciom przebywającym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,			
	6. Współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie z pracownikami socjalnymi ośrodków pomocy społecznej, asystentami rodziny oraz Sądem Rejonowym w Opocznie,			
	7. Podnoszenie kwalifikacji przez kadrę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,			
	8. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych zgodnie z założeniami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Opoczyńskim,			
	9. Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Opoczyńskim,			
1.2 OBJĘCIE POMOCĄ I WSPARCIEM W	1. Sporządzanie i realizacja Indywidualnych Programów Usamodzielnienia,	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Organizacje 		

<p>PROCESIE USAMODZIELNI ANIA SIĘ WYCHOWANK ÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ I INNYCH INSTYTUCJI W CELU ZAPOBIEGANIA ICH MARGINALIZA CJI SPOŁECZNEJ</p>	<p>2. Dążenie do zabezpieczenia w zasobach mieszkaniowych gmin/powiatu mieszkań dla wychowanków opuszczających system pieczy zastępczej, w tym organizacja mieszkań chronionych,</p>	<p>pozarządowe - Placówki Opiekuńczo- Wychowawcze</p>		<p>Liczba uzyskanych mieszkań socjalnych/komunalnych</p>
--	--	---	--	--

Cel nr 2 - Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin w tym niepełnosprawnych oraz starszych

Cel operacyjny	Działanie	Realizatorzy działania	Czas realizacji	Wskaźnik pomiaru celu
<p>2.1 ZWIĘKSZANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I PRZECIWDZIAŁ ANIE MARGINALIZA CJI</p>	<p>1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych i seniorów. Promowanie postaw aktywnych wśród osób niepełnosprawnych i starszych,</p> <p>2. Realizacja zadań określonych w Powiatowym Programie Działań na rzecz</p>	<p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie - Ośrodki Pomocy Społecznej, - Samorządy gminne i powiatowy</p>	<p>Działania ciągłe</p>	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych lub wspartych akcji i kampanii informacyjno-promocyjnych, akcji społecznych podnoszących świadomość społeczną z zakresu potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych i starszych,

SPOŁECZNEJ OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRA WNYCH	Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026.	- Organizacje pozarządowe - Inne podmioty w zależności od potrzeb i możliwości		<ul style="list-style-type: none"> Liczba ośrodków wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych, Liczba osób objętych pomocą w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej, Liczba opracowanych i zrealizowanych projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objęta
	3. Rozwijanie środowiskowych form wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych, organizowanie spotkań integracyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.			
	4. Udzielanie informacji osobom niepełnosprawnym i seniorom o ich prawach i uprawnieniach oraz dostępnych formach wsparcia.			
	5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z Kościołem.			
2.2 REHABILITACJ A OSÓB NIEPEŁNOSPRA WNYCH	1. Realizacja projektów z zakresu aktywizacji i integracji społecznej osób starszych oraz niepełnosprawnych, w tym współfinansowanych ze środków PFRON ora EFS	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie - Ośrodki Pomocy Społecznej, - Samorządy gminne i powiatowy - Organizacje pozarządowe - Inne podmioty w zależności od potrzeb i możliwości	Działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w gminach, Liczba osób objętych dofinansowaniem na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych, Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego
	2. Likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, w tym w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w obiektach użyteczności publicznej,			
	3. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i starszych w turnusach rehabilitacyjnych,			
	4. Dofinansowanie osobom niepełnosprawnym zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.			
	5. Zwiększenie dostępności sprzętu, ortopedycznego i środków pomocniczych			

2.3 ROZWÓJ FORM WSPARCIA ŚRODOWISKO WEGO ORAZ OPIEKI DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH	1. Rozwijanie systemu pomocy rodzinom w opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi			<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, które uzyskały pomoc w zakresie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych, Liczba podjętych lub wspartych inicjatyw i działań na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych
	2. Zwiększenie dostępności do różnych form usług wsparcia oraz usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, tj. w miejscu zamieszkania osób jak też w placówkach pobytu o charakterze dziennym i długoterminowym			
	3. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych			

Cel nr 3 - Promowanie właściwych postaw społecznych ważnych dla przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie, przestępczości i uzależnieniom				
Cel operacyjny	Działanie	Realizatorzy działania	Czas realizacji	Wskaźnik pomiaru celu
3.1 ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ PŁYNĄCYCH Z PROBLEMÓW UZALEŻNIENIA ORAZ PRZEMOCY W RODZINIE	1. Prowadzenie kampanii społecznych oraz innych działań edukacyjnych w kierunku przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie. Opracowanie/ upowszechnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących problemów przemocy domowej i uzależnienia.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Ośrodki Pomocy Rodzinie - Komenda Powiatowa Policji - - Samorządy gminne i powiatowy	Działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa Liczba przeprowadzonych interwencji policji dotyczących przemocy w rodzinie Liczba osób korzystających ze wsparcia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Liczba spotkań w ramach działań informacyjno - profilaktycznych Liczba zrealizowanych programów z zakresu
	2. Prowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych wśród rodzin z problemem uzależnienia oraz zagrożonych przemocą domową, mających na celu wzmocnienie prawidłowych postaw wychowawczych.			

	<p>3. Prowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej, mających na celu przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym.</p> <p>4. Budowanie sieci współpracy między przedstawicielami różnych grup zawodowych zajmujących się problematyką przemocy</p> <p>5. Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opoczyńskim</p>	<p>- Placówki oświatowe w gminach</p> <p>- Zespoły Interdyscyplinarne</p> <p>- Inne podmioty w zależności od potrzeb i możliwości</p>		<p>przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu • Liczba założonych Niebieskich Kart • Liczba spotkań grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
<p>3.2 ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI SYSTEMU OCHRONY ORAZ WSPARCIA OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMAMI UZALEŻNIENIA I PRZEMOCY W RODZINIE</p>	<p>1. Monitorowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców powiatu opoczyńskiego.</p> <p>2. Interdyscyplinarna współpraca służb lokalnych na rzecz kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową.</p> <p>3. Rozwój form pomocy i wsparcia skierowanych do osób i rodzin w kryzysie dotkniętych problemami uzależnienia i przemocy w rodzinie.</p>	<p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>- Ośrodek Interwencji Kryzysowej</p> <p>- Ośrodki Pomocy Rodzinie</p> <p>- Komenda Powiatowa Policji</p> <p>- Gminne Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych,</p> <p>- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,</p> <p>- Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego</p>	Działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba spotkań Zespołów Interdyscyplinarnych/ Grup Roboczych • Udział przedstawicieli poszczególnych służb w pracach Zespołów Interdyscyplinarnych/ Grup Roboczych • Liczba zrealizowanych projektów z zakresu przeciwdziałania przemocy, •

Cel nr 4 - Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i wzmacnianie dialogu społecznego				
Cel operacyjny	Działanie	Realizatorzy działania	Czas realizacji	Wskaźnik pomiaru celu
4.1 WSPIERANIE INSTYTUCJI SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO I ROZWIJANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO	1. Poprawa dostępu do informacji na temat funkcjonujących organizacji pozarządowych w powiecie opoczyńskim.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Organizacje pozarządowe - Placówki kulturalne, - Jednostki sportowo-rekreacyjne, - Kościoły - Społeczność lokalna	Działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> Liczba i rodzaj podjętych działań służących aktywizacji społecznej mieszkańców powiatu w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, Liczba wspieranych przez samorząd organizacji pozarządowych, Liczba projektów zrealizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach konkursów ogłoszonych przez gminy i powiat
	2. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne powiatu.			
	3. Wsparcie organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.			
	4. Zwiększanie wsparcia merytorycznego dla organizacji pozarządowych i społecznych.			
	5. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.			
	6. Propagowanie idei społeczeństwa obywatelskiego i wolontariatu			

3.3 Prognoza zmian

Podejmowanie wyżej wymienionych działań ma służyć realizacji celów szczegółowych, a tym samym przyczynić się do realizacji celu głównego. PCPR w partnerstwie z innymi jednostkami, instytucjami, organizacjami chce osiągnąć jak najlepsze rezultaty. Należą do nich w szczególności:

- zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców
- wzrost jakości sprawowanej opieki nad dzieckiem
- wdrożenie programów wspierania rodzin
- wzrost liczby specjalistycznych szkoleń dla kadry w obszarze pomocy społecznej
- sprawne rozwiązywanie problemów dotyczących sprawowania opieki nad dzieckiem
- zwiększenie liczby dzieci powracających z pieczy do rodzin biologicznych lub trafiających do rodzin adopcyjnych
- wzrost liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
- aktywizacja osób niepełnosprawnych
- zmiana społecznego wizerunku osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez lepsze zrozumienie ich potrzeb
- zwiększenie liczby osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa
- budowanie lokalnej sieci pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym
- zwiększenie dostępu do informacji
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie
- rozwój i zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc
- podniesienie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przemocy w rodzinie
- wzrost świadomości społecznej w zakresie występujących zjawisk patologicznych w środowisku lokalnym
- poprawa sytuacji różnych grup społecznych w powiecie ze względu na zwiększoną możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych

3.4 Źródła finansowe

Realizacja zadań zawartych w strategii wymagać będzie określonych nakładów finansowych. Przewidziane źródła finansowania strategii to:

- środki własne samorządów powiatowego i gminnego
- środki z budżetu administracji rządowej
- środki Unii Europejskiej
- środki funduszy celowych
- środki PFRON
- dotacje organizacji pozarządowych

3.5 Wdrożenie strategii, monitorowanie jej realizacji, ewaluacja

---

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej koordynuje realizację strategii. Monitorowanie i ewaluacja zapisów strategii polegać będzie na systematycznej corocznej ocenie realizowanych celów w oparciu o wskaźniki ustalone dla pomiaru stanu realizacji poszczególnych zadań.

Ocena realizacji strategii będzie prowadzona na podstawie materiałów sprawozdawczych i innych dostępnych źródeł przekazanych od realizatorów merytorycznych poszczególnych celów, instytucji pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i innych podmiotów. Sprawozdanie merytoryczne z realizacji strategii sporządzane przez PCPR w Opocznie będzie przedkładane corocznie Radzie Powiatu Opoczyńskiego w terminie do końca kwietnia każdego roku.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych obejmuje uwarunkowania terytorialne, rozwiązania administracyjne, przegląd posiadanych przez powiat zasobów materialnych i ludzkich, dotychczasowych działań, opis głównych problemów i zagrożeń społecznych, z którymi jednostki administracji muszą się zmierzyć.

Przedstawione zostały również najważniejsze obszary, na których powinny się skupić działania w kolejnych latach. Dynamika zmian społecznych jest bardzo duża. Szybko zmieniają się regulacje prawne i obecnie nie można z całą pewnością wskazać, w którym kierunku te rozwiązania pójdą. W związku z tym strategia wskazuje ogólne kierunki działania i będzie dokumentem, który w okresie swojego obowiązywania będzie uzupełniany i dostosowywany do pojawiających się nowych potrzeb oraz możliwości prawnych i nowych źródeł finansowania.

V. SPIS TABEL I WYKRESÓW

SPIS TABEL

Numer tabeli	Nazwa	Strona
Tabela 1.	Gminy wchodzące w skład Powiatu Opoczyńskiego	13
Tabela 2.	Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu opoczyńskiego stan na 31.12.2020 r.	15
Tabela 3.	Liczba mieszkańców powiatu opoczyńskiego w ujęciu procentowym	16
Tabela 4.	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w poszczególnych gminach stan na 31.12.2020 r. (Dane uzyskane z poszczególnych gmin).	17
Tabela 5.	Struktura bezrobocia w powiecie opoczyńskim z podziałem na poszczególne gminy stan na 31.12.2021r.	18
Tabela 6.	Ewidencja publicznych szkół i placówek oświatowych Powiatu Opoczyńskiego (stan na 31.12.2020 r.)	22,23,24
Tabela 7.	Zabytki na terenie powiatu opoczyńskiego – dane wg. poszczególnych gmin	29,30
Tabela 8.	Liczba pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych gmin.	37,38
Tabela 9.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w powiecie opoczyńskim	38
Tabela 10.	Liczba procedur Niebieskiej Karty w Powiecie Opoczyńskim nad którymi pracowały zespoły interdyscyplinarne (stan na dzień 31.12.2021)	41
Tabela 11.	Liczba postępowań, których przedmiotem było przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kk) prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Opocznie.	42
Tabela 12.	Liczba rodzin zastępczych i dzieci w poszczególnych gminach w powiecie opoczyńskim w latach 2018 – 2020	45
Tabela 13.	Liczba rodzin zastępczych na przestrzeni lat 2018 – 2020 z podziałem na rodziny zastępcze: spokrewnione, niezawodowe i zawodowe.	46
Tabela 14.	Podział rodzin zastępczych ze względu na liczbę dzieci w latach 2018 – 2020	46
Tabela 15.	Wykaz placówek opiekuńczo- wychowawczych działających na terenie Powiatu Opoczyńskiego.	48,49
Tabela 16.	Liczba dzieci z powiatu opoczyńskiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Polski	50
Tabela 17.	Liczba dzieci umieszczanych przez Powiat Opoczyński w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2018-2020	50
Tabela 18.	Środki finansowe PFRON przeznaczone na rehabilitację społeczną w powiecie opoczyńskim w latach 2018-2020	53
Tabela 19.	Zakres rehabilitacji społecznej w powiecie w latach 2018-2020	53,54

Tabela 20.	Środki finansowe PFRON wydatkowane na rehabilitację społeczną w powiecie opoczyńskim w latach 2018-2020	54
Tabela 21.	Dane dotyczące realizacji programu „Aktywny samorząd” w latach 2018 – 2020	56
Tabela 22.	Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności powiatu opoczyńskiego w latach 2018-2020	57
Tabela 23.	Dane statystyczne dotyczące wykrywalności poszczególnych kategorii przestępstw w powiecie opoczyńskim w latach 2019-2020.	59
Tabela 24.	Dane statystyczne dotyczące wykonywanych nadzorów w poszczególnych sprawach w latach 2019 - 2020 r.	60
Tabela 25.	Wykaz organizacji pozarządowych współpracujących z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, według stanu na dzień 31.12.2020 r.	61,62

SPIS WYKRESÓW

Numer wykresu	Nazwa	Strona
Wykres 1.	Struktura ludności Powiatu Opoczyńskiego wg płci	16
Wykres 2.	Porównanie powodów przyznania pomocy społecznej w powiecie opoczyńskim	39
Wykres 3.	Liczba osób zgłoszonych do KRPR oraz liczbę wniosków skierowanych do sądu w latach 2018-2020.	40
Wykres 4.	Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Powiatu Opoczyńskiego w podziale na poszczególne typy w latach 2018 – 2020	46
Wykres 5.	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych typach rodzin zastępczych na terenie Powiatu Opoczyńskiego w latach 2018 – 2020	47
Wykres 6.	Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej (stan na 31.12.2020 r.)	49
Wykres 7.	Koszt utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem Powiatu ponoszone przez Powiat Opoczyński w latach 2018 – 2020 w ujęciu miesięcznym i rocznym.	51

UZASADNIENIE

Przyjęcie Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, zgodnie art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej jest zadaniem własnym powiatu. Poprzednia Strategia była przyjęta na lata 2015-2020, w związku z powyższym zasadne jest przyjęcie nowej strategii w trybie Uchwały Rady Powiatu w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.